

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻՋԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ

ԸՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱՐԵԷՅ
ՊՐԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

LE CATECHISME

de

L'INSTRUCTION CHRETIENNE

d'après la Doctrine de

l'Eglise Arménienne Apostolique

Mgr. KHOREN NARBÉY

REL-L
NARK
9999

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ

ԸՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱՐԵՅ
ՊՐԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

LE CATECHISME

de

L'INSTRUCTION CHRETIENNE

d'après la Doctrine de

l'Eglise Arménienne Apostolique

Mgr. KHOREN NARBEGY

1985/72

Ջերմօրէն կը յանձնարարենք մեր բարեպաշտ ժողովուրդին եւ մասնաւորաբար նորահաս սերունդին
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱՐԵՅԻ Խոր բարեպաշտութեամբ եւ աստուածաբանական հմտութեամբ գրուած
«Քրիստոնէական Ուսուցումը ըստ վարդապետութեան
Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ » արժէ –
քաւոր աշխատասիրութիւնը՝ որուն Հայերէնի վերածումը կատարուած է Նիւ – Եորք հրատարակուած
անգլիերէն բնագրէն եւ փրանսերէն թարգմանութիւնը
պրակ առ պրակ պիտի հրատարակուի Փարիզի Հայոց
Եկեղեցւոյ կողմէ :

Վստահ ենք որ անոր ուշադիր ընթերցումը բարոյական ուժ եւ հոգեւոր սնունդ պիտի մատակարարէ
բոլորին եւ ամէնուն մէջ պիտի գորացնէ Աստուծոյ սէրը,
Քրիստոնէական Կրօնքին ոգմարտութիւնը եւ հաւատքը
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ուղղափառ վարդապետութեան :

Ողջունիւ եւ օրհնութեամբ

Աղօթարար

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Կաթողիկոսական Պատուիրակ

Եւրոպայի Հայոց

ՀԱԽԱՏՔԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ

Ա . Դ Ա Ս

Կ Ր Ց Ն Ք

1. Ի՞նչ է կրօնքը :

Կրօնքը նուիրական եւ խորհրդաւոր կապ մըն է որ մարդը յարաբերութեան մէջ կը դնէ իր Արարչին հետ :

2. Կրօնքը մեզի ի՞նչ կը ստրկեցնէ :

Ճանչնալ Աստուած եւ սիրել զԱյն , պաշտել Ձինքը եւ հնազանդել Սնոր եւ այսպիսով արժանի ըլլալ յաւիտեանական կեանքի երանութեան :

3. Ի՞նչպէս կրնանք արժանի ըլլալ Աստուծոյ սիրոյն :

Օրինակելով , որչափ որ կարելի է , Սնոր սրբութիւնն ու արդարութիւնը եւ հնազանդելով Սնոր պատուէրներուն : Բնազդօրէն մենք կ'որդեգրենք նման ընթացք մը երբ ուղենք շահիլ սէրն ու համակրանքը մեր նմաններուն :

4. Կրօնքը մեզի աշխարհային երջանկութիւն կրնա՞յ տալ :

Ո՛չ , վասնզի ան չի կրնար պաշտպանել մեզ մեր հակառակորդներէն եւ չարակամ ու նենգ մարդոցմէ , մարմնական հիւանդութիւններէ եւ մահուրնէ , այսուամենայնիւ կրօնքը կը պակսեցնէ մեր վիշտերը եւ կը բազմացնէ մեր անմեղ հաճոյքները եւ մասնաւորաբար կը պարգեւէ մեզ հոգեկան երջանկութիւն :

5. Կրօնքը ի՞նչպէս կը պակսեցնէ մեր վիշտերը :

Նախ մեզ փութաջան կ'ընէ եւ մեզմէ կը հեռացնէ ծուլութիւնն ու ժլատութիւնը , երկրորդ կը պահէ մեզ շափաւորութեան , ժողովարարութեան եւ զգաստ վիճակի մէջ , մեզ կ'ազատէ բոլոր այն չարիքներէն որոնք հետեւանք են մոլութիւններու : Երրորդ՝ երաշխաւորելով

ARTICLES DE LA FOI

PREMIERE LEÇON

La Religion

1. Qu'est-ce-que la Religion ?

— La Religion est un lien mystérieux et sacré, qui unit l'homme avec son Créateur.

2. Qu'est-ce-que nous apprend la Religion ?

— Connaître Dieu, L'aimer, L'adorer Le servir et de cette manière être digne de la béatitude de la vie éternelle.

3. Comment pouvons-nous être digne de l'Amour de Dieu ?

— En imitant autant que nous le pouvons Sa pureté et Sa justice et en obéissant à ses commandements. Nous adoptons instinctivement une conduite pareille, lorsque nous voulons gagner l'amitié et la sympathie de nos semblables.

4. La Religion peut-elle nous procurer le bonheur ici-bas ?

— Non, parce qu'elle ne peut pas nous protéger de l'adversité, de la malice, de la méchanceté des mauvaises gens, des maladies corporelles et de la mort. Néanmoins la Religion amoindrit nos peines, multiplie nos plaisirs innocents, et nous donne en particulier du bonheur spirituel.

5. Comment la Religion peut-elle amoindrir nos peines?

— D'abord en nous rendant diligent, elle nous tient à l'écart de la paresse et de la pénurie, ensuite elle nous garde dans la tempérance, la sobriété et la chasteté, elle nous sauve de tous les maux qui sont les conséquences du vice. Enfin elle nous assure une meilleure vie dans l'Autre-dieu et elle nous délivre de la peur de la mort.

հանդերձեալի մէջ լաւագոյն կեանք մը, կ'ազատէ մեզ
մահուան երկիւղէն:

6. Կրօնքը ի՞նչպէս կրնայ բազմապատկել մեր անմեղ
հանոյքները այս աշխարհիս մէջ:

Կրօնքը արդարութեան, դուժի եւ եղբայրասիրու-
թեան զգացումներով տոգորելով մեզ, մեր գիտակցու-
թեան մէջ կը ստեղծէ քաղցր խաղաղութիւն մը, ատոր
համար բարի մարդիկ մեզ կը սիրեն եւ նոյնիսկ չարերը
կը յարգեն մեզի: Ու մանաւանդ կը մխիթարուինք հե-
տըզհետէ խորացող այն համոզումով թէ այս ժամանա-
կաւոր կեանքի փորձութիւններէն անցնելէ յետոյ, պի-
տի վայելենք յաւիտենական կեանքի երանութիւնը, ուր
չկան վիշտ եւ փորձութիւններ:

7. Ինչո՞ւ համար կրօնիմ տուած երջանկութիւնը
գերազանց է երկրային երջանկութեան:

Չորս գլխաւոր կէտեր կան որոնց առաջինն է՝ մինչ
երկրային ստացուածքներ ունենալու մեր աշխատանք-
ները յաճախ կը ձախողին, սակայն ոչ մէկ աշխատանք,
կորով եւ քաջաբար ի գործ դրուած յոգնութիւնները
յաւիտենական կեանքի երանեալ յոյսին համար կը վրի-
պին իրենց արդիւնքով:

8. Ի՞նչ երաշխիք ունինք ատոր համար:

Միայն Աստուծոյ անսուտ խոստումը:

Երկրորդ, բազմաթիւ արկածներով եւ դժբախտու-
թիւններով մարդիկ կրնան կորսնցնել իրենց ստաց-
ուածքները եւ ուժը, եւ ամէն բան որոնց վրայ կը հիմ-
նուի երկրային երջանկութիւնը, բայց Աստուծոյ շնորհ-
ները բնաւ չեն կորսուիր, ոչ ալ մեզ յուսախաբ կ'ընեն:

Երրորդ, երկնքի արքայութեան մէջ մենք զերծ կը
մնանք ամէն տեսակ հիւանդութիւններէ, փորձութիւն-
ներէ եւ վիշտերէ, որոնք յաճախ կը թունաւորեն մեր
հաճոյքները այս աշխարհին մէջ:

Չորրորդ, այս աշխարհին մէջ վստահութիւն չունինք
մեր կեանքին վրայ ոչ օր մը, ոչ ալ նոյնիսկ ժամ մը,
վասնզի կրնանք յանկարծակի մեռնիլ, բայց հանդեր-
ձեալ աշխարհին մէջ յաւիտեանս պիտի ապրինք եւ այն
կեանքը զոր հոն պիտի վայելենք անբաղդատելիօրէն
քաղցր պիտի ըլլայ, բնաւ վախճան կամ կորուստ չունի:

6. Comment la Religion peut-elle multiplier ici-bas, nos plaisirs innocents ?

— La Religion, en nous rendant juste, miséricordieux et plein d'affection fraternelle crée d'abord une douce paix dans notre conscience, ensuite elle nous fait aimer des bons et même respecter des méchants, surtout elle nous réconforte avec cette conviction profonde, qu'après les tentations de cette vie temporelle, nous jouirons du bonheur de la vie éternelle où n'existent ni peines, ni tentations.

7. Pourquoi le bonheur que nous procure la Religion est-il supérieur au bonheur de la Terre ?

— Il existe quatre points essentiels ; le premiers est le suivant : alors que nos efforts pour obtenir des possessions et des pouvoirs ici-bas sont pour la plupart voués à l'échec, aucun fragment de nos efforts, de nos peines et de nos souffrances bravement endurées en vue de la vie éternelle, ne peut démeriter sa récompense.

8. Quel gage avons-nous pour cela ?

— Rien de plus que la promesse infallible de Dieu Lui-même. Deuxièmement, cette supériorité consiste dans le fait que des milliers d'accidents et d'infortunes font perdre à l'homme ses possessions, ses pouvoirs et tout ce qui contribue à son bonheur terrestre, tandis que les dons de Dieu ne peuvent jamais se perdre, et personne ne peut nous en frustrer.

Troisièmement : dans le Royaume du Ciel nous serons exempts de toutes maladies, de toutes tentations et de toutes peines qui empoisonnent continuellement nos plaisirs ici-bas.

Quatrièmement : en ce monde nous ne sommes pas certains d'une seule journée de notre vie, pas même d'une heure, car nous pouvons mourir subitement. Mais dans la vie à venir nous vivrons éternellement et la vie dont nous jouirons nous sera incomparablement douce. Elle ne finira et ne se perdra jamais.

ԿՐԾՆՔԻՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ
ՀԱԽԱՏԱՄՔ

1. Ճշմարիտ կրօնփին ուսուցումը ո՞ւր կը գտնուի :

Մեր Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի վարդապետութեան մէջ զոր եկեղեցին կը փոխանցէ մեզի , սուրբ Առաքեալներու ուսուցումներուն համաձայն :

2. Քանի՞ մասերու կարելի է բաժնել Քրիստոսի վարդապետութիւնը :

Մեր Փրկչին վարդապետութիւնը երեք մասերու կաւելի է բաժնել . — Հաւատք , Խորհուրդներ եւ Պարտականութիւն :

3. Որո՞նք են Հաւատքին յօդուածները :

Կրօնական ճշմարտութիւններ , որոնց պէտք է հաւատալ հաստատուն կերպով , եթէ կ'ուզենք փրկեալ վիճակի մը մէջ ապրիլ , յաւիտենական կեանքի երաշխիքով :

4. Որո՞նք են Պարտականութեան կէտերը :

Անոնք որոնք կը մերժեն ինչ որ չար է , եւ կը զործադրեն ինչ որ բարի է :

5. Որո՞նք են Խորհուրդները :

Անոնք շնորհքի միջոցներ են զոր Քրիստոս , մեր Տէրը հաստատեց որպէս զի ապրինք սրբութեամբ եւ հաճելի ըլլանք իրեն եւ արժանի ըլլանք յաւիտենական կեանքին :

6. Ո՞ւր կարելի է գտնել Քրիստոնէական հաւատքին յօդուածները :

«Հաւատամք»ին մէջ (Հաւատամք ի մի Աստուած) , զոր ամէն Քրիստոնեայ պէտք է գիտնայ :

7. Ի՞նչ է Հաւատամքը :

Հաւատամքը խոստովանութիւնն է զոր Քրիստոսի Առաքեալները Սուրբ Հոգիին ներշնչումով սորվեցուցին եւ զոր Նիկիոյ Սուրբ Ժողովը հրապարակեց եւ զոր Կոստանդնուպոլսոյ եւ Եփեսոսի Սուրբ Ժողովները հաստատեցին , բոլոր Ուղղափառ Առաքելական եւ Ընդհանրական եկեղեցիներու խոստովանութեան համար :

LEÇON II.
SOMMAIRE DE LA RELIGION
LE Credo

1. Où trouve-t-on l'enseignement de la vraie religion ?

— Dans la doctrine de Jésus-Christ notre Sauveur que l'Eglise nous a transmise conformément à l'enseignement des Saints Apôtres.

2. En combien de parties la doctrine de Jésus-Christ notre Sauveur peut-elle se diviser ?

— La doctrine de notre Sauveur peut se diviser en trois parties : La Foi, les Sacrements et les Devoirs.

3. Quels sont les articles de la Foi ?

— Les vérités religieuses que nous devons fermement croire, si nous voulons vivre dans un état de salut, avec l'assurance de la vie éternelle.

4. Quels sont les points des devoirs ?

— Ceux qui nous font renoncer au Mal et pratiquer le Bien.

5. Quels sont les Sacrements ?

— Ce sont des moyens de grâce que le Christ notre Seigneur a institués pour nous permettre de vivre dans la sainteté, de lui être agréable et de mériter la vie éternelle.

6. Où trouve-t-on les articles de la Foi ?

— Dans le credo (i. c. « Je crois en Dieu ») que tout chrétien doit savoir.

7. Qu'est-ce-que le Credo ?

— C'est la profession de Foi que les Apôtres enseignèrent sous l'inspiration du Saint-Esprit et que le Saint concile-général de Nicée publia, et que confirmèrent ensuite les conciles généraux de Constantinople et d'Ephèse pour la profession de toutes les églises orthodoxes, catholiques et apostoliques.

8. Ե՞րբ գումարուեցաւ Նիկիոյ Սուրբ Ժողովը:

Քրիստոսի եկեղեցիին առաջին տիեզերական ժողովը գումարուեցաւ Նիկիա քաղաքին մէջ, 325 թուականին Քրիստոսի, որուն մէջ 318 եպիսկոպոսներ (որոնցմէ մէկն էր մեր Սուրբ Արիստակէս Հայրապետը՝ զաւակը եւ յաջորդը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչին) դատապարտեցին Արիոսի մոլորութիւնը, որ չէր խոստովաներ թէ Աստուծոյ Որդին հօրը գոյակից, իշխանակից եւ յաւիտենական էր, այլ կը նկատէր զայն որպէս արարած:

9. Ե՞րբ տեղի ունեցաւ Կոստանդնուպոլսոյ Ժողովը:

Կոստանդնուպոլսոյ Տիեզերական ժողովը տեղի ունեցաւ 381ին, դատապարտելու համար Մակեդոնի մոլորութիւնը որ կ'ուրանար Ս. Հոգիին Աստուածութիւնը: Ժողովի 150 սուրբ հայրապետներէն մէկը մեր Ս. Ներսէս Մեծն Պարթեւ Հայրապետն էր: Ներսէս Պարթեւ Հայրապետը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի թոռան թոռն էր:

10. Ինչո՞ւ եւ Ե՞րբ գումարուեցաւ Եփեսոսի Սուրբ Ժողովը:

Կոստանդնուպոլսոյ Նեստոր Պատրիարքը ուրանալով Քրիստոսի Աստուածութիւնը, կը քարոզէր թէ Քրիստոսի մէջ երկու անձեր կային. Աստուածային անձը եւ մարդկային անձը: Աստուածային անձը, կ'ըսէր ան, ծնունդէն յետոյ միացաւ մարդկային անձին: Այս մոլորութիւնը 300 եպիսկոպոսները դատապարտեցին, հաւաքուած Եփեսոսի մէջ 431ին, թէեւ մեր Ս. Սահակ Պարթեւ Հայրապետը հրաւիրուած էր այս ժողովին, բայց չկրցաւ անձամբ ներկայ գտնուիլ, իր ուղղափառ վարդապետութեան խոստովանութիւնը նամակով մը հաղորդեց ժողովին: (Կորինի Պատմութիւն, գլ. 2-89 եւ գլ. Գ. 28-61:)

11. Ի՞նչ է Ուղղափառ վարդապետութիւնը Քրիստոսի անձին վերաբերմամբ:

Ուղղափառ հաւատքին համաձայն միայն մէկ անձ կայ Քրիստոսի մէջ Աստուածայինը, եւ թէ այս աստուածային անձը մարդկութիւնը զգեցաւ ամենօրհնեալ Ս. Կոյսի արգանդին մէջ:

12. Մեր եկեղեցին ի՞նչպէս կը պատուէ այս երեք ժողովները:

8. Quand fut tenu le Saint Concile de Nicée ?

— Le premier des conciles œcuméniques de l'église du Christ tenu dans la ville de Nicée en l'an 325 du Christ où 318 évêques (dont un était notre Saint Patriarche Suprême Aristakès, fils et successeur de Saint Grégoire l'Illuminateur) condamnèrent l'hérésie d'Arius refusant de confesser que le Fils de Dieu était de la même substance, de la même puissance et de la même éternité que le Père, mais le considérant comme une simple créature.

9. Quand fut tenu le Saint concile de Constantinople ?

— Le concile général de Constantinople fut tenu en 381, condamnant l'hérésie de Macédonius qui reniait la divinité du Saint-Esprit. L'un des 150 Saints pères réunis là, était notre Saint Patriarche Suprême Nersès Partève le Grand, il était le petit fils du petit fils de Saint Grégoire l'Illuminateur.

10. Pourquoi et quand fut rassemblé le Saint Concile d'Ephèse ?

— Nestorius, le patriarche de Constantinople, reniait la divinité du Christ. Il enseignait qu'en Jésus il y avait deux personnes, une personne divine et une personne humaine ; la personne divine, disait-il, s'était réunie à la personne humaine quelque peu après sa naissance. 300 évêques réunis à Ephèse, condamnèrent cette hérésie en 431. Notre Saint Patriarche Sahag Partève, bien qu'il fut invité à ce concile, ne pouvant être présent en personne, y communiqua par lettre la profession de foi orthodoxe. (Histoire de Corun, chap. II, LXXXIX et chap. III, XXVIII. XXXXXXI).

11. Quelle est la doctrine orthodoxe concernant la personne du Christ ?

— La foi orthodoxe affirme qu'il n'y a qu'une seule personne en Jésus ; celle de Dieu et que cette personne divine prit notre nature humaine dans le sein de la Sainte Vierge Marie.

12. Comment, notre église, honore-t-elle ces trois conciles ?

Նիկիոյ, Կոստանդնուպոլսոյ եւ Եփեսոսի երբ ժողովները Հայաստանեայց Եկեղեցին կ'ընդունի որպէս սուրբ, տիեզերական կամ ընդհանրական ժողովներ եւ զանոնք կը յիշատակէ առանձինն մասնաւոր օրերուն :

13. Հաւատամքը քանի՞ հատուածներէ կը բաղկանայ :
Հաւատամքը կը բաղկանայ 12 հատուածներէ եւ Նշով-
քով մը կը վերջանայ :

14. Արտասանէ՛ մեր հաւատքին հանգանակը :

Ա. Հաւատամք ի մի Աստուած, ի Հայրն ամենակալ, արարիչ երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւոյթից :

Բ. Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստծոյ հօրէ միածին, այսինքն յեութենէ հօր : Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ոչմարիտ յԱստուծոյ ոչմարտէ ծնունդ եւ ոչ արարած : Նոյն ինքն ի բնութենէ հօր որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի երեւելիք եւ աներեւոյթք :

. Որ վասն մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան իջեալ ի յերկնից, մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Սրբոյ Կուսէն Մարիմայ Հոգւովն Սրբով : Որով էառ մարմին, հոգի եւ միտ եւ ամենայն որ ինչ է ի մարդ ոչմարտապէս եւ ոչ կարծեօք :

Դ. Չարչարեալ, խաչեալ եւ թաղեալ :

Ե. Յերրորդ աւուր յարուցեալ :

Զ. Ելեալ յերկինս նովին մարմնով եւ նստեալ ընդ աջմէ Հօր :

Է. Գալոց է նովին մարմնով եւ փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս, որոյ թագաւորութեան ոչ գոյ վախճան :

Ը. Հաւատամք եւ ի Սուրբ Հոգին, յանեղն եւ ի կատարեալն որ խօսեցաւ յօրէնս եւ ի Մարգարէս եւ յԱւետարանս : Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց յԱռաքեալսն եւ բնակեցաւ ի Սուրբս :

Թ. Հաւատամք եւ ի մի միայն Ընդհանրական եւ Առաքելական Եկեղեցի,

Ճ. ի մի Մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց :

ԺԱ. ի յարութիւն մեռելոց :

ԺԲ. ի Դատաստան յաւիտենից հոգւոց եւ մարմնոց յԱրեայութիւնն երկնից եւ ի կեանսն յաւիտենականս :

— Notre Eglise Arménienne reconnaît comme Saints, œcuméniques ou universels, ces trois conciles de Nicée, de Constantinople et d'Ephèse et les commémore séparément.

13. De combien d'articles se compose le Crédo ?

— Le crédo se compose de douze articles et d'un anathème.

14. Récite le Crédo de notre foi.

— I. - Nous croyons en un seul Dieu, Père Tout-Puisant, Créateur du ciel et de la terre et de toutes les choses visibles et invisibles.

II - Et en un seul Seigneur Jésus-Christ, Fils unique de Dieu et né du Père avant tous les siècles. Dieu de Dieu, lumière de lumière, vrai Dieu de vrai Dieu qui n'a pas été fait, mais engendré, consubstantiel au Père et par qui sur la terre comme au ciel, toutes choses visibles ou invisibles ont été faites.

III - Qui est descendu des cieux pour nous autres hommes et pour notre salut. Qui s'est incarné par l'opération du Saint-Esprit dans le sein de la Vierge Marie et qui s'est fait homme prenant corps et âme et tout ce qui est en l'homme véritablement et non par ressemblance.

IV - Qui a souffert, qui a été crucifié et a été mis au tombeau.

V - Qui est ressuscité le troisième jour.

VI - Qui est monté au ciel avec le même corps et s'est assis à la droite du Père.

VII - Qui viendra de nouveau avec le même corps plein de la gloire du Père, pour juger les vivants et les morts et dont le règne n'aura point de fin.

VIII - Nous croyons aussi au Saint-Esprit l'incrée et le parfait qui a parlé par la loi, par les prophètes et par les Evangiles, qui est descendu au Jourdain, qui a prêché aux Apôtres et qui a habité parmi les Saints.

IX - Nous croyons aussi à une seule église catholique et apostolique.

X - A un seul baptême, à la pénitence, à la rémission et au pardon des péchés.

XI - Au jugement éternel des corps et des âmes dans le royaume des cieux et dans la vie éternelle.

15. Ի՞նչ է Նգովքը :

Իսկ անոնք որ կ'ըսեն. — Էր երբեմն յորժամ, ոչ էր Որդի կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր Ս. Հոգի, կամ թէ յոչէից եղեն կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ եւ զՍուրբ Հոգին, եւ թէ փոփոխելիք են կամ ալլալելիք զայնպիսիսն նպովէ Կաթողիկէ եւ Առաքելական Եկեղեցի :

16. Մեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը ի՞նչ ձեւով համառօտեց Նիկիական հանգանակը :

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչը հետեւեալ փառաբանութեամբ զեղեցկօրէն համառօտեց հանգանակը :

Իսկ մեք փառաւորեցուք որ յառաջ քան գլխիտեանս, երկրպագանելով Սրբոյ Երրորդութեանն եւ Միոյ Աստուածութեանն՝ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից, ամէն :

Գ. Դ Ա Ս

1. Ի՞նչ է Հաւատոյ Հանգանակին առաջին հատուածը :

Կը հաւատանք մէկ Աստուծոյ որ Ամենակալ Հայր է, որ ստեղծողն է երկնքի եւ երկրի եւ բոլոր տեսանելի եւ անտեսանելի գոյութիւններուն :

2. Ինչո՞ւ համար ասիկա առաջին յօդուածն է :

Վասն զի մեր Սուրբ Կրօնքը հիմնուած է այն սկզբունքին վրայ թէ, միայն մէկ Աստուած կայ որուն վրայ դրած ենք մեր հաւատքը, յոյսը եւ սէրը :

3. Ի՞նչ է Աստուած :

Աստուած Հոգի է, անսահմանելի եւ կատարեալ :

4. Ի՞նչ է հոգին :

Հոգին աննիւթ գոյութիւն մըն է, այսինքն առանց մարմինի, սակայն լմբոնող եւ տրամաբանող, ինչպէս զոր օրինակ մարդկային Հոգին :

15. Qu'est-ce que l'anathème ?

— Quant à ceux qui disent : il était une fois où le Fils n'était pas, ou bien il était une fois où le Saint-Esprit n'était pas et qu'ils vinrent en existence du néant ; ou bien ceux qui disent que le Fils de Dieu et le Saint-Esprit sont de substance différente, changeable ou altérable, ceux-là, la Sainte Eglise Catholique et Apostolique les anathématise.

16. Comment notre Père Grégoire l'Illuminateur a-t-il abrégé le Crédo Nicéen ?

— Saint Grégoire l'Illuminateur par la doxologie suivante a abrégé le Crédo d'une façon merveilleuse.

Profession de Saint Grégoire :. Quant à nous, nous le glorifions Lui qui avant les âges, adorait la Sainte Trinité et la divinité unie du Père, du Fils et du Saint-Esprit, maintenant et pour toujours, jusqu'à la fin des siècles des siècles. Amen.

LEÇON III. EXISTENCE DE DIEU

1. Quel est le premier article du Crédo ?

— Nous croyons en un seul Dieu, le Père Tout-Puissant, Créateur du Ciel et de la Terre et de toutes choses visibles et invisibles.

2. Pourquoi cet article est-il le premier ?

— Parce que notre Sainte Religion repose sur l'axiome qui déclare qu'il n'y a qu'un seul Dieu en qui nous plaçons notre foi, notre espérance et notre amour.

3. Qu'est-ce que Dieu ?

— Dieu est un esprit infini et tout parfait.

4. Qu'est-ce qu'un esprit ?

— C'est un être immatériel, c'est-à-dire sans corps, cependant intelligent et raisonnable, comme par exemple l'âme humaine.

5. Ի՞նչ կը հասկցուի անսահմանելի հոգի բացատրութեամբ :

Գոյութիւն մը որուն միտքը եւ էութիւնը բացարձակապէս սահման չունի, որ զիտէ ամէն բան եւ կը հասկընայ ամէն բան :

6. Ի՞նչ կը հասկնանք ամենակատարեալ հոգի ըսելով :

Գոյութիւն մը որ իր մէջ կը պարունակէ ամենաբարձր աստիճանով բոլոր այն բարձրագոյն արժէքները, որոնք կը կոչուին կատարելութիւններ եւ առաքինութիւններ :

7. Ինչպէ՞ս կը հասկնանք Աստուծոյ կատարելութիւնները :

Ինչպէս շինող մը իր գործէն կը ճանչնանք : Տիեզերքը հաստատուն վկայ մըն է ստեղծողին կատարելութիւններուն, ինչպէս Պօղոս Առաքեալը կը գրէ՝ Հռովմ, Գլ. Ա. 20 համարին մէջ :

8. Որո՞նք են Աստուծոյ գլխաւոր կատարելութիւնները :

Աստուած յաւիտենական է, ամենակարող, մէկ, անմահ, ամենուրեք, ամենազէտ, ամենազեղեցիկ, ամենախմաստուն, ամենասուրբ, ամենարդար, եւ ամէնքը սիրող :

9. Ի՞նչ կը նշանակէ Աստուած յաւիտենական է, ըսել :

Կը նշանակէ թէ Աստուած միշտ եղած է, եւ միշտ պիտի ըլլայ, Ան սկիզբ չունի եւ ոչ ալ վախճան պիտի ունենայ :

10. Ի՞նչպէս գիտենք թէ Աստուած յաւիտենական է :

Եթէ կար ժամանակ մը երբ որեւէ բան, նոյնիսկ Աստուած գոյութիւն չունէր, այսօր ալ բան մը գոյութիւն ունեցած պիտի չըլլար, վասն զի ոչնչութիւնը չի կրնար գոյացնել որեւէ բան : Այսօր բազմաթիւ արարածներ կը տեսնանք, թէեւ կար ժամանակ մը երբ անոնցմէ որ եւ է մէկը գոյութիւն չունէր, ինչպէս՝ բոյսերը, կենդանիները, մարդը, արեւն եւ աստղերը : Ասկէ կը հետեւի թէ պէտք է յաւիտենական էակ մը ըլլայ, որ ըստեղծած ըլլայ այս բոլորը ոչինչէն, եւ որ ինքը ստեղծուած չըլլայ ուրիշէ մը. այս Գերագոյն էակը Աստուած կը կոչենք :

5. Qu'est-ce qu'on entend par esprit infini ?

— Un être dont la pensée et l'existence sont absolument sans limites, un être qui sait tout et pénètre partout.

6. Qu'est-ce qu'on entend par esprit tout-parfait ?

— Un être qui possède en lui au plus haut degré, toutes les qualités suprêmes qui sont appelées les perfections, les attributs.

7. Comment apprenons-nous les perfections de Dieu ?

— Ainsi qu'un artiste est connu par son art (un ouvrier par son œuvre). L'univers est une preuve constante des perfections du Créateur comme l'écrit l'apôtre Saint Paul (Rom. I. 20).

8. Quelles sont les principales perfections de Dieu ?

— Dieu est éternel, tout-puissant, Il est un, immortel omniprésent, omniscient, Tout-libéral, Tout-sage, Tout-Saint, Tout-juste et Tout-amour.

9. Que signifie Dieu est éternel ?

— Cela signifie que Dieu a toujours été, et qu'il sera toujours. Il n'a eu ni commencement, pas plus qu'il n'aura de fin.

10. Comment savons-nous que Dieu est éternel ?

— S'il existait un temps où il n'y avait rien, pas même Dieu, aujourd'hui encore il n'y aurait rien, car rien ne peut amener quelque chose à l'existence. Aujourd'hui nous voyons de nombreuses créatures, alors qu'il existait un temps où il n'y en avait aucune, comme les plantes, les animaux, les hommes, le soleil et les étoiles ; il s'en suit donc qu'il a dû exister un Etre éternel qui a créé tout cela de rien, sans qu'il soit Lui-même créé par personne. Cet Etre suprême, c'est Dieu.

11. Պատմութիւնը կը ցուցնէ թէ երկիրը եւ մարդկութիւնը յաւիտենական չեն :

Երկրի պատմութիւնը յստակ կերպով կը ցուցնէ թէ երկիրը եւ մարդկային ցեղը թէեւ անհաշուելի դարերով հին են , բայց այդ հնութիւնն ալ անհրաժեշտօրէն ըսկիզբ մը ունի , հետեւաբար աշխարհը ժամանակաւոր է եւ ոչ յաւիտենական :

12. Զի՞ կրնար ըլլալ որ աշխարհը գոյութիւն ունեցած ըլլայ առանց ստեղծողի մը , այլ պարզապէս բախտով :

Բախտը բառ մըն է եւ ոչ թէ ոյժ մը , հետեւաբար գոյութիւն չունեցող բախտ մը չի կրնար որեւէ բան մը գոյացնել : Ինչպէս անհիմն է ըսել թէ ժամացոյց մը կամ տուն մը կը շինուի ինքնաբերաբար կամ բախտով , այնպէս ալ անհիմն է խորհիլ թէ այս սքանչելի տիեզերքը գոյացած է բախտով :

13. Ինչո՞ւ համար տիեզերքը կարելի չէ գոյութիւն ունեցած ըլլայ բախտով :

Երբ նոյնիսկ պզտիկ բան մը չի կրնար գոյութիւն ունենալ ինք իրմով կամ արկածով , որչափ աւելի ընդարձակ տիեզերքը ուր ամէն բան ներդաշնակ է եւ ուր ամէն բան կ'ապացուցանէ ստեղծողի մը ամենախմաստուն միտքը :

14. Ստեղծողին ուժը ի՞նչպէս կը տեսնուի աշխարհի մէջ :

Երկինքը եւ երկիրը լեցուն են անուրանալի նշաններով որոնք կ'ապացուցանեն թէ անոնք գեղեցկօրէն շինուած գլուխ գործոց մըն են , ամենակարող եւ ամենախմաստուն ստեղծողի մը :

15. Ինչո՞ւ համար մարդիկ կան որոնք կ'ուրանան այս իրողութիւնը :

Վասն զի անոնք չեն ուզեր տեսնել , խորհիլ եւ հասկընալ . լաւագոյն գիրքերն անգամ անօգուտ են անոնց համար , որոնք չեն ուզեր կամ չեն կրնար կարդալ զանոնք :

11. L'Histoire montre-t-elle que la terre et l'humanité ne sont pas éternelles ?

— L'Histoire de la terre démontre pleinement que si la terre et la race humaine sont vieilles d'innombrables années, leur antiquité a donc nécessairement un commencement ; par conséquent ce monde est temporaire et non éternel.

12. Ne pourrait-il pas se faire que le monde pût exister sans un créateur, mais que seulement par pur hasard ?

— Le hasard est un mot et non pas une puissance. Par conséquent le hasard inexistant ne peut jamais rien engendrer. Autant qu'il est absurde de prétendre qu'une horloge ou qu'une maison peuvent être fabriquées spontanément, ou par hasard, autant il est absurde de penser que ce monde merveilleux a été engendré par hasard.

13. Pourquoi l'univers ne saurait-être engendré par hasard ?

— Car même si la moindre chose ne peut venir à l'existence d'elle même ou par accident, combien moins encore un univers si vaste et étendu où chaque chose est pleine d'harmonie et où tout est preuve de la toute-sage pensée du Créateur.

14. Comment se fait voir la puissance du Créateur en ce monde ?

— Le ciel et la terre sont pleins d'indéniables signes qui sont le chef-d'œuvre magnifiquement construit du Tout-puissant et du Tout-sage Créateur.

15. Pourquoi est-il des hommes qui renient cela ?

— Parce que leur mauvaise volonté refuse de voir, de penser et de comprendre. Le meilleur des livres demeure sans profit à celui qui ne veut pas ou qui ne sait pas lire.

ԱՊԱՑՈՅՑ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ

1. Արարչին իմաստութիւնը ի՞նչպէս կ'ապացուցուի աշխարհիս մէջ :

Արարչին իմաստութիւնը այս աշխարհիս վրայ շատ բացորոշ է մեր աչքերուն եւ ապացուցուած բազմաթիւ փաստերով : Նախ այլազան տեսակներ կենդանիներու հիացում կը պատճառեն Արարչին անսահման զօրութեան եւ իմաստութեան :

2. Ուրիշ օրինակ մը Արարչին իմաստութեան :

Կը տեսնենք երկրի վրայ շատ մը տեսակ ծաղիկներ , ծառեր եւ բոյսեր , որոնք հաճոյք կը պատճառեն մեզի իրենց գեղեցիկ ձեւերով եւ հրաշալի աճումով :

3. Աստուծոյ ամենիմաստ ուժը ի՞նչպէս կը նշմարուի նոյն ինքն մարդուն մէջ :

Մարդը կոյր պէտք է ըլլայ չտեսնելու համար Աստուծոյ իմաստուն ուժը իր իւրաքանչիւր մասին մէջ , մասնաւորաբար իր կազմուածքին եւ տեսողութեան , արտայայտութեան , լսողութեան , զգայարաններուն եւ ամէնէն աւելի միտքի եւ խղճմտանքի մէջ :

4. Ի՞նչ է խղճմտանքը :

Խղճմտանքը խորհրդաւոր ներքին զգայարանք մըն է որ մեզ կ'ուրախացնէ հաւանելով երբ բարիք կ'ընենք , եւ ընդհակառակն , դատապարտելով մեզ իր խայթերով , երբ չարիք կը գործենք :

5. Խղճմտանքին գոյութիւնը որեւէ ապացոյց կ'ընձեռէ՞ Աստուծոյ ստեղծագործ էութեան :

Միայն Աստուած կրնար պարզեւել այս նուրբ զգայնութիւնը , որ կը յայտնէ մեր ներքին տկարութիւնները եւ կը դատէ մեր բարի եւ չար գործերը : Մեզի այս շնորհքը տուողը պէտք է ըլլայ հետեւաբար ամենաբարի ,

LEÇON IV.

PREUVES DE L'EXISTENCE DE DIEU

1. Comment prouve-t-on la sagesse du Créateur, en ce monde ?

— La sagesse du Créateur en ce monde est plus frappante à nos yeux et plus évidente par d'innombrables preuves. Tout d'abord la grande variété des animaux nous fait admirer la puissance et la sagesse infinies du Créateur.

2. D'autres exemples de la sagesse du Créateur ?

— Nous voyons sur la terre de nombreuses sortes de fleurs, d'arbres et de plantes qui sont des enchantements pour nous, par leurs belles formes et leur croissance merveilleuse.

3. Comment peut-on discerner dans l'homme lui-même la Toute-sage puissance de Dieu ?

— Aveugle l'homme qui ne s'apercevrait pas de l'évidence de la Toute-sage puissance de Dieu en chaque partie de son être, surtout, dans ses organes et dans ses sens : de la vue, de l'ouïe, encore plus dans sa pensée et dans sa conscience.

4. Qu'est-ce que la conscience ?

— La conscience est une voix intérieure mystérieuse qui par son approbation nous réjouit quand nous faisons le bien, et nous condamne au contraire par ses remords quand nous faisons le mal.

5. Quelle preuve l'existence de la conscience fournit-elle à l'existence du Créateur Divin ?

— Dieu seul peut nous donner ce sens délicat qui enregistre nos faiblesses intérieures et juge nos actes bons et mauvais. Le donateur de cette grâce doit être par conséquent un Etre infiniment bon, infiniment saint et infiniment juste. Il nous a ainsi dotés, afin qu'à travers ses encouragements, ses blâmes et ses avertissements nous puissions éviter le mal et nous exhorter au bien.

ամենասուրբ, ամենէն արդար էակը, Ան այնպէս մը
օժտած է մեզ որ Անոր քաջալերութիւնով, յանդիմա-
նութեամբ եւ ազդարարութեամբ զգոյշ ըլլանք անտե-
սելու չարիքը եւ հետամուտ ըլլանք բարի դործերու:

6. Մարդիկ միշտ փանչցա՞ծ են Աստուծոյ գոյու-
թիւնը:

Աշխարհի սկիզբէն ի վեր չէ եղած ազգ մը որ ճանչ-
ցած եւ պաշտած չըլլայ զԱստուած: Տղէտ եւ իմաս-
տուն ժողովուրդներ հաւասարապէս համաձայն են այս
իրողութեան: Միայն անզգամն է որ իր սրտին մէջ
կ'ըսէ թէ Աստուած չկայ: (Սաղմ. 14-1):

Ե. Դ Ա Ս

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՍՏՈՐՈԳԵԼԻՆԵՐԸ

1. Ինչո՞ւ համար Աստուած ամենակորոզ կոչուած է:

Աստուած ամենակարող կամ ամենազօր կոչուած է
վասն զի ինչ որ կամենայ կրնայ լինել առանց որեւէ
դժուարութեան, միայն իր կամքովն է որ բոլոր հրա-
շալիքները ստեղծուած են: (Տես. Ծնդ. 13-1, 18-14,
Ելք. 25-7, Յոբ. 94-12, 23-13, 27-23, 42-2, Սաղմ. 62-11,
58-35, 125-6, 145-12, Ես. 14-24, 26-4, 40-29, Երեմ.
32-17, Դանիէլ. Գ. 17-20, Դ. 35, Մատթ. 9-6, Ղուկ.
Կ. 37, Հռովմ. 1-20, Բկորնթ. 12-9:

2. Աւելի բացատրեցէ՛ք:

Աստուծոյ ամենակարող ուժը կը տեսնուի տիեզերքի
անսահման մեծագործութեանց մէջ:

3. Ի՞նչ գիտենք միայն Մէկ Աստուած ըլլալու մասին:

Եթէ մէկ ամենակարող Աստուած ստեղծած է ամէն

6. Les hommes ont-ils toujours reconnu l'existence de Dieu ?

— Depuis le commencement du monde il n'y a pas eu une seule nation qui n'ait pas reconnu et adoré des divinités. Les ignorants aussi bien que les peuples sages sont unanimes à l'égard de ce fait. Seul l'impie a dit en son cœur : « Il n'y a pas de Dieu ». (Ps XIV - V).

LEÇON V.

LES ATTRIBUTS DE DIEU

1. Pourquoi dit-on Dieu est omnipotent ?

— Dieu est appelé omnipotent ou infiniment puissant, parce qu'il peut faire tout ce qu'il désire sans la moindre difficulté. C'est avec sa seule volonté que toutes ses merveilles ont été faites . (Voir Gen : XVII, 1 ; XVIII, 14 ; Ex. : XV, 7 ; Job IX, 4-12 ; XXIII, 13 ; XXXVII, 23 ; XLII, 2 ; Ps : LXII, 11 ; LXVIII, 35 ; CXXXV, 6 ; CXLV, 12 ; Is : XIV, 24 ; XXVI, 4 ; XL, 29 ; Jer. XXXII, 17 ; Dan : III, 71-20 ; IV, 35 ; Mat. : IX, 6 ; Lu. : I, 37 ; Ro. : I, 20 ; 2 Cor. XII, 9).

2. Expliquez davantage.

— La puissance infiniment grande de Dieu est surtout reconnaissable à la grandeur infinie de l'Univers.

3. Par quoi connaissons-nous l'unité de Dieu ?

— Si un Dieu tout puissant a créé toutes les choses, il est impossible qu'un autre être tout puissant puisse se trouver d'égale puissance avec Lui.

բան, անկարելի է որ ուրիշ ամենակորոշ էութիւն մը նաեւ գտնուի իրեն հաւասար զօրութեամբ:

4. Ի՞նչ կը հասկնանք Աստուած յաւիտենական է բացատրութեամբ:

Աստուած յաւիտենական է ըսելով կը հասկնանք թէ Ան սկիզբ ունեցած չէ, եւ վախճան ալ չի կրնար ունենալ: Ան միշտ էր, է եւ պիտի ըլլայ յաւիտենից մինչեւ յաւիտեան: (Բ. Օրէնք, ԼԲ 27, Սաղմ. Թ. 7, Ղ, 24, ՂԳ. 2, ՃԲ. 2, Հռովմ. Ա. 20, Բ. Կորնթ. Դ. 18, Ա. Տոմ. Ա. 17, 2-16 յայտ. Դ. 9):

5. Ի՞նչ կը հասկնանք Աստուած ամենուրեք է բացատրութեամբ:

Ամենուրեք ըսելով կը հասկնանք թէ Աստուած ներկայ է իր անսահման տիեզերքի ամէն մասի մէջ միեւնոյն ատեն եւ կը տեսնէ ամէն բան. իրմէ ոչ մէկ գաղտնիք կը պահուի, եւ կրնայ հրաշագործութիւններ ընել ամէն տեղ եւ ամէն ժամ:

6. Սուրբ Գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ Աստուծոյ ամենուրեք ըլլալու մասին:

Աստուած կ'ըսէ Երեմիա Մարգարէի միջոցաւ. — «Եւ չե՞մ որ ստեղծած եմ: Երկինքն ու երկիրը» (Երեմ. ԻԲ. 24): Առաքեալն ալ կ'ըսէ. — «Ան հեռու չէ մեզմէ իւրաքանչիւրէս. Անով կ'ապրինք եւ կը շարժինք եւ ունինք մեր գոյութիւնը: (Գործք Ժէ 27-28, տես նաեւ Ա. Թդ. Ը 27, Բ. Մնաց. 2-18, Սաղմ. 139 7-11, Առակ. 15-3, Եփես. 1-23):

7. Աստուծոյ ամենուրեք ներկայութեան հաւատքը ի՞նչ ազդեցութիւն կրնայ ունենալ մեր վրայ:

Աստուծոյ ամէն տեղ ներկայութեան գաղափարը մեր հոգիներուն մէջ պէտք է արթնցնէ փրկարար երկիւղ եւ յարգանք մեր Արարչի նկատմամբ, այնպէս որ ուր ալ գտնուինք, պէտք է յիշենք թէ Աստուած հոն է եւ կը տեսնէ մեր գաղտնի գործերը եւ կը գիտնայ մեր գաղտնի խորհուրդները, հետեւաբար ամէն ժամ եւ ամէն տեղ պէտք է պատրաստ ըլլանք մեղքի դէմ:

8. Ի՞նչ կը հասկնանք Աստուծոյ ամենագիտութեամբ:

Կը հասկնանք՝ 1. Աստուած անսահման եւ ամենակատարեալ գիտութիւնը ունի (Հռովմ. ԺԱ. 33), 2. Թէ

4. Qu'est-ce qu'on entend par Dieu est immortel ?

— En disant Dieu est immortel on entend par là qu'il n'a pas eu de commencement. Il était toujours, Il est et sera de toute éternité. (Deux XXXIII, 27 ; Ps. IX, 7 ; XC. 24 ; XCIII, 2 ; CII, 12, 24, 16 ; Rom. I, 20 ; 2 Co. IV, 18 ; 1 Tim. I, 17 ; VI. 16. Rev. IV. 9).

5. Qu'est-ce qu'on entend par Dieu est omniprésent ?

— En disant Dieu est omniprésent, on entend par là que Dieu est présent partout à la fois en Son immense univers, et qu'Il voit tout. Rien ne Lui est secret et Il peut créer ces merveilles en tout lieu et à tout instant.

6. Que disent les Ecritures Saintes à propos de l'omniprésence de Dieu ?

— Dieu dit par la bouche du prophète Jérémie : « Est-ce que je ne remplis pas le ciel et la terre ? » (Jer. XXIII, 24). L'apôtre aussi dit : « Il n'est pas loin de chacun de nous, car c'est en Lui que nous avons la vie, le mouvement et l'être. » (Actes XVII 27-28). (Voir aussi Rois, VIII, 27 ; 2 Ch. VI. 18 ; Ps. CXXXIX 7-11 ; Prov. XV, 3 ; Eph. I. 23).

7. Quelle influence peut avoir sur nous la croyance à l'omniprésence de Dieu ?

— L'idée de l'omniprésence de Dieu doit réveiller en notre âme une peur salutaire envers notre Créateur, afin que partout où nous nous trouvions, nous nous rappelions que Dieu est aussi là, qu'Il voit nos actes secrets et qu'Il connaît nos pensées secrètes. Par conséquent en tous lieux et à tout instant nous devons être sur nos gardes contre le péché. (1 Sam. II, 3 ; Job. XXVI, 6 ; XXXIII, 24 ; XXXIV. 21 ; Ps. XXXIII. 13, 14 ; XLIV. 21 ; XCIV. 9, CXXXIX. 1-16 ; Prov. XV. 11 ; Je. XXXII. 19 ; Matt. VI. 18 ; IX. 4 ; X 29 ; XII. 25 Marc. V. 30 ; XII. 15 ; Jean II. 24, VI. 61 ; XVI. 19 ; Actes. XVI. 18 ; Heb. IV. 12, 13).

8. Qu'est-ce qu'on entend par Dieu est omniscient ?

— On entend par là que Dieu possède une connaissance infinie et parfaite (Rom. XI. 33). Que Dieu connaît

Աստուած կը ճանչնայ իր բոլոր արարածները, անոնց գաղտնի մտածումները եւ անոնց գործերուն հետեւանքները, ամբողջ դարերու ընթացքին: (Կորն. Բ. 2, Եփր. Դ 13):

9. Աստուծոյ ամենագիտութեան ապացոյց մը տուէ՛ք:

Եթէ բան մը կայ որ Աստուած չի գիտեր ի սկզբանէ, այն ատեն կարելի պիտի ըլլար բան մը աւելցնել Աստուծոյ գիտութեան վրայ, այսպիսի յաւելեալ գիտութիւն մը պիտի ենթադրէ փոփոխութիւն մը Անոր մէջ, այն ատեն չի կրնար ըլլալ ամենակատարեալ, անսահման եւ ամենագէտ, հետեւաբար չի կրնար Աստուած ըլլալ:

Զ. Դ Ա Ս

1. Ինչո՞ւ համար ամենաբարի Աստուած կ'ըսուի:

Վասն զի Աստուած միշտ եւ անսահմանօրէն բարութիւն կը փափաքի իր բոլոր արարածներուն:

2. Ապացոյց մը տուէ՛ք Աստուծոյ ամենաբարութեան:

Աստուծոյ ամենաբարութեան ապացոյցը մարդոց նըկատմամբ կը տեսնուի բազմաթիւ գութի եւ բարութեան պարգեւներու մէջ, զոր կը վայելենք: Կը յայտնուի նաեւ իր չարչարանքներուն եւ համբերութեան մէջ մեր տկարութիւններուն եւ մեր երջանկութեան համար, զոր պատրաստած է վայելքին համար բոլոր անոնց, որոնք զինքը կը սիրեն եւ կը հնազանդին իրեն:

3. Բայց եթէ Աստուած ամենաբարի եւ ամենակարող է, մարդիկ ինչո՞ւ համար ենթակայ են այսչափ հիւանդութիւններու, դժբախտութիւններու, վիշտերու եւ տառապանքներու:

Այս բոլորը հակառակ ապացոյց չէ, Աստուծոյ ամենաբարութեան, ամենակարողութեան եւ ամենաարդարութեան:

4. Ինչո՞ւ:

Վասն զի, նախ, եթէ մարդիկ չափաւոր եւ խոհեմ ըլլային՝ զերծ պիտի ըլլային մարմնական չատ մը հի-

ses créatures, leurs pensées les plus secrètes et les conséquences de leurs actes à travers tous les âges. (Cor. II. 2). (Heb. IV. 13).

9. Donnez une preuve de l'omniscience de Dieu.

— S'il existait quelque chose que Dieu ne connût pas de toute éternité et qu'il fût possible de l'ajouter à sa connaissance, une telle connaissance additionnelle impliquerait un changement en Lui. Il ne pourrait donc pas être tout-parfait et infini ce qui est impossible car Celui qui n'est pas tout parfait, infini et omniscient ne peut être Dieu.

LEÇON VI.

1. Pourquoi Dieu est-il Tout-Bon ?

— Car Dieu désire infiniment le bien de toutes ses créatures.

2. Donnez une preuve de la Toute-Bonté de Dieu.

— Les preuves de la Toute-Bonté de Dieu envers les hommes se voient aux nombreuses miséricordes et aux bons présents dont nous jouissons. Cela se manifeste aussi dans sa longue souffrance à l'égard de nos faiblesses et dans le bonheur éternel qu'il a préparé, pour la jouissance de tous ceux qui l'aiment et le servent.

3. Mais si Dieu est tout-bon et tout-puissant, pourquoi les hommes sont-ils sujets à tant de maladies, d'infortunes, de peines et de privations ?

— Tout cela ce ne sont pas des preuves contre la toute-bonté, l'omnipuissance et la toute-droiture de Dieu.

4. Pourquoi ?

— Parce que si d'abord les hommes étaient plus tempérés et plus prudents, ils auraient été exempts de la

ւանդութիւններէ, որովհետեւ մեր հիւանդութիւններէն չատերը հետեւանք են մեր անխոհեմութեան եւ չափազանցութեան:

Երկրորդ, Աստուած իր անսահման բարութեամբ երբեմն մեզ կը պատժէ այս աշխարհին մէջ, որպէսզի մեր հպարտութիւնը բեկանէ, եւ մեր ամբարտաւանութիւնը չափաւորէ, որպէս զի զգոյշ ըլլանք մոլութիւններէ: Հայր մը որ իր զաւակները կը սիրէ, նոյն ձեւով կ'ուղղէ զանոնք:

Երրորդ, մենք կատարեալ չենք ստեղծուած եւ անկատարելութիւնը իր հետ կը բերէ չարիքը եւ տառապանքը թէ աշխարհի եւ թէ մեր մէջ:

5. Ի՞նչ կը նշանակէ Աստուած ամենախմաստուն է բացատրութիւնը:

Կը նշանակէ թէ իր հասկացողութիւնը անսահման է (Ես. 43-5): Մարդուն իմացականութիւնը բաղդատմամբ Աստուծոյ անսահման իմաստութեան՝ նման է կաթիլ մը ջուրի ովկիանոսին մէջ. այն միայն որ ստեղծած է բնութեան հրաշալի ուժերը իր անսահման իմաստութեամբ, կրնայ հասկնալ զանոնք (Յով. 40-4, 36-5, Սաղմ. 92-5, 104-24, 14-2, 4-5, Ես. 28-29, Հռովմ. 16-27, Ա. Կորնթ. 3-19-20, Ա. Յով. 1-17):

6. Ի՞նչ կ'ապացուցանէ տիեզերքին կարգը:

Տիեզերքի ամենահրաշալի կազմութիւնը զօրաւոր փաստ մըն է Աստուծոյ անհասանելի իմաստութեան, որչափ խորապէս դիտենք Աստուծոյ ձեռագործները, այնչափ աւելի կը զարմանանք եւ կը հիանանք, եւ անոնց վրայ կը տեսնենք Անոր իմաստուն ամենակարողութիւնը՝ նոյնիսկ ամենափոքրիկ բաներու վրայ:

7. Ինչո՞ւ Աստուծոյ համար Ամենասուրբ կ'ըսուի:

Վասն զի Ան ինքնին սուրբ է, հետեւաբար կ'ատէ բոլոր մոլութիւնները եւ մեղքերը եւ անսահմանօրէն կը սիրէ առաքինութիւնը:

8. Ի՞նչպէս գիտենք թէ Աստուած Ամենասուրբ է:

Վասն զի բոլոր այն պատճառները որոնք մեզ մեղքի կը մղեն չեն կրնար ազդել Աստուծոյ միտքին վրայ:

plupart de ces maladies corporelles ; car nos maladies en grande part sont les conséquences de notre imprudence et de notre intempérance.

5. Donnez une seconde raison.

— Car Dieu par sa bonté infinie nous punit de temps en temps en ce monde pour que notre fierté soit brisée et notre arrogance restreinte, de sorte que nous puissions nous tenir à l'écart de tous les vices. Un père qui aime ses enfants les corrige de la même façon.

6. Donnez une troisième raison.

— Car nous sommes créés imparfaits et les imperfections entraînent au mal et à la souffrance dans le monde et dans nous-mêmes.

7. Que signifie Dieu est Tout-Sage ?

— Cela signifie que « Son entendement est infini ». (1's 5 CXLIII). L'intelligence de l'homme en comparaison de la sagesse infinie de Dieu est comme une goutte d'eau dans l'Océan. Celui qui a produit les forces étonnantes de la nature par sa sagesse infinie, celui-là seul les comprend (Job. IX. 4, XXXVI. 5 ; Ps : XCII. 5, 24 ; CXLVII. 4, 5 ; Is : XXVIII. 29 ; Rom. XVI. 27 ; 1 Cor. III. 19-20 ; 1 Tim. I. 17).

8. Que prouve l'ordre de l'univers ?

— La plus merveilleuse formation de l'univers est la plus puissante preuve de la sagesse incompréhensible de Dieu. Plus profondément nous observons les chefs-d'œuvres de Dieu plus nous sommes étonnés, émerveillés et plus nous découvrons en eux, même dans les plus insignifiants, le sceau de la sage omnipotence de Dieu.

9. Pourquoi Dieu est-il Tout-Saint ?

— Car Il est lui-même Saint, par conséquent Il déteste tous les vices et les péchés et aime infiniment les vertus.

10. Comment savez-vous que Dieu est Tout-Saint ?

— Car toutes les causes qui nous induisent au péché ne peuvent pas avoir d'effets sur la pensée de Dieu.

9. Ի՞նչ եմ մեր մեղքին պատճառները :

Երբեմն մեղք կը գործենք տգիտութեամբ, խորհելով թէ մեր լրածը անմեղ բան մըն է, բայց շատ յաճախ կը մեղանշենք գիտնալով եւ կամաւորապէս :

10. Ինչո՞ւ համար գիտնալով կը մեղանշեմ :

Վասն զի երբ չենք կրնար դռնացնել մեր փափաքները բարի միջոցներով, կը փորձուինք գործածել չար միջոցներ, հասնելու համար անոնց, մերժելով անսալ մեր խղճմտանքի ձայնին :

11. Ի՞նչ կը հասկնամ Աստուած Աեմաարդար է քացատրութեամբ :

Նախ կը հասկնանք թէ Աստուած գերազանցօրէն արդար է, հետեւաբար ինչ որ կ'ընէ արդար գատումով է. երկրորդ՝ Աստուծոյ պահանջները մեզմէ արդար եւ տրամաբանական են, եւ գործադրելի մեր կարելիութեան մէջ : Մանաւանդ Ան մեզ կը թողու ազատ լինարութիւնը ընդունելու եւ մերժելու, հնազանդելու կամ չհնազանդելու ինքզինքը մեզ չի պարտադրեր :

12. Ի՞նչպէս գիտեմ :

Վասն զի նախ, Ան է որ ստեղծած է մեզ. «Ան գիտէ ինչէն շինուած ենք մենք» (Սաղմ. 103-14), հետեւաբար բնաւ սխալ չի չափեր մեր ուժը որ մեզմէ աւելի գիտէ : (Տես Սաղմ. 44-21, Երեմ. 9-24, Ղուկ. 16-15, Յով. 3-20) :

13. Երկրորդ օրինակ մը տուէ՛ք Աստուծոյ արդարութեան :

Աստուծոյ սուրբ օրէնքը կը կայանայ ասոր մէջ. — Սիրե՛, զինքը մեր բոլոր սիրտով եւ սիրել մեր ընկերը մեզի պէս, եւ ասիկա կրնանք գործադրել Իր շնորհքին օգնութեամբը : Ամբողջ մարդկութեան խղճմտանքը կը վկայէ թէ ասիկա շատ հաճելի եւ բարերար պատուիրան մըն է : (Տես Բ. Օրէնք, 6-5, 10-12, Գաղ. Դ-6, Ե-14, Յովհ. ԺԳ-34, ԺԵ. 12-17, Ղեւդ. ԺԹ. 18, Մատթ. Ե-43, ԺԹ-19, ԻԲ-39, ԺԲ-31, Ղուկ. Ժ-27, Հռովմ. ԺԳ-9, Յռոտ. 11-8) :

11. Quelles sont les causes de nos péchés ?

— Quelquefois nous commettons des péchés par ignorance en pensant que ce que nous faisons est innocent, mais le plus souvent nous pêchons à bon escient, volontairement.

12. Pourquoi péchons-nous à bon escient ?

— Parce que quand nous ne pouvons pas atteindre nos désirs par nos moyens propres, nous sommes tentés de recourir aux mauvais expédients pour les atteindre, refusant ainsi d'écouter la voix de notre conscience.

13. Qu'est-ce qu'on entend par Dieu est infiniment juste ?

— On entend par là tout d'abord que Dieu est suprêmement juste, par conséquent, quoi qu'il fasse, il le fait avec un jugement juste. Ensuite les exigences de Dieu envers nous, sont plutôt justes et raisonnables et demeurent à notre porte pour les accomplir. Plus que cela, il nous donne le libre choix d'accepter ou de refuser, de Lui obéir ou de Lui désobéir. Il ne nous force pas.

14. Comment savons-nous cela ?

— Parce que et d'abord c'est Lui qui nous a créés, « Il sait de quoi nous sommes faits ». (Ps : CIII. 14). Par conséquent Il ne peut jamais se tromper sur la portée de notre pouvoir qu'Il connaît beaucoup mieux que nous autres. (Ps : XLIV. 21 ; Jer ; IX. 24 ; Lk : XVI. 15 ; Jean : III. 20).

15. Donnez une deuxième preuve de la justice de Dieu.

— L'essentiel des Saintes Lois de Dieu est le suivant : L'aimer de tout notre cœur et aimer notre prochain comme nous-mêmes ; cela nous pouvons le faire avec l'aide de Sa grâce. La conscience de toute l'humanité témoigne que c'est le plus doux et le plus bienfaisant de tous les commandements. (Voir Deut. VI. 5. X. 12 ; Cal : IV. 6. V. 14 ; Jean XIII. 34 ; XV. 12, 17 ; Lev : XIX. 18 ; Matt : V. 43 ; XIX. 19 ; XXII. 39 ; Mk : XII. 31 ; Lk : X. 27 ; Rom : XIII. 9 ; Jas : 11-8).

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՆԱԽԱԽՆԱՄ ՈՒԹԻՒՆԸ

1. Արարածները կրնա՞ն ինքզինքնին պահպանել :

Ո՛չ, Աստուծոյ հայրական խնամքն է որ կը պահպանէ զիրենք : (Տե՛ս Ելք ԻԱ. 13, Յոբ. Ա. 12, Բ. 6, Ե. 6, ԻԳ. 14, Սաղմ. ԿԵ. 9, Հ. 8, ՃԵ. 14, ՃԺԳ. 7, ՃԻԷ. 1, ՃԽԷ. 1, ՃԽԶ. 6, Առակ. ԺԶ. 9, 25, ԺԹ. 21, Ի. 24, ԻԱ. 30, Երեմ. Ժ. 23, Մատթ. Զ. 26, Ժ. 29 - 31) :

2. Աւելի բացատրեցէ՛ք :

Այն Գերագոյն էակը որ ստեղծեց երկիրը ոչինչէն, բնաւ զայն չի թողուր առանց խնամքի, այլ միշտ կը հսկէ անոր վրայ, այնպէս որ բան մը չի պատահիր այս աշխարհին վրայ առանց Աստուծոյ զիտուլթեան :

3. Եթէ բան մը չի կրնար պատահիլ առանց Աստուծոյ կամքին, ինչո՞ւ համար կը թոյլատրէ որ մարդիկ մեղք գործեն :

Վասնզի Աստուած մարդը ազատ ստեղծած է, այսինքն կարենալ զանազանել առաքինութիւնը մոլութենէն, ճշմարտութիւնը սուտէն եւ ազատօրէն ընտրելու առաքինութիւնը կամ մոլութիւնը, ճշմարտութիւնը կամ ոսւտը : (Տե՛ս Բ. Օրէնք, ԺԴ. 19, ՀՄ. Զ. 16-19) :

4. Եթէ ազատութիւնն է պատճառ մեր մեղքերուն, այն ատեն լաւագոյն էր որ Աստուած մեզ ազատ չստեղծէր :

Ո՛չ, ամենեւին, վասնզի եթէ ազատ ստեղծուած չըլլայինք, չէինք կրնար վարձատրուիլ Աստուծմէ, մեր զործերու արժէքին համաձայն :

5. Ինչո՞ւ համար :

Վասնզի անկարելի է վարձատրել մէկը որ ստիպուած է լնել բան մը ուղէ կամ ոչ, կամ ստեղծուած ըլլայ ընելու բան մը (վասնզի ազատ չէ ընելու), որ անկարելի է իրեն ընել զայն :

LEÇON VII

PROVIDENCE DE DIEU

1. Les créatures peuvent-elles se préserver elles-mêmes?

— Non. Mais le soin paternel de Dieu les préserve. (Voir Ex : XXI, 13 ; Job. I, 12 ; II, 6 ; V, 6, XXIII, 14 ; Ps : LXV, 9 ; LXXV, 6 ; CV, 14 ; CXIII, 7 ; CXXVII, L ; CXLVII, 6 ; XVI ; 9, 25 ; XIX, 21 ; XX, 24 ; XXI, 30 ; Jer : X, 23 ; Matt : VI, 26 ; X, 29, 31).

2. Expliquez davantage.

— Cet être suprême qui créa la terre du néant ne la laisse jamais sans soin, mais au contraire Il l'observe toujours et rien n'advient sur cette terre sans sa connaissance.

3. Si rien ne peut se faire sans la volonté de Dieu, pourquoi permet-Il à l'homme de commettre des péchés ?

— Car Dieu a créé l'homme libre, c'est-à-dire capable de distinguer les vertus des vices, la vérité de ce qui est faux et de choisir librement les vertus ou les vices, la vérité ou ce qui est faux. (Voir Deut. XIV 19 ; Rom. VI. 16 - 19).

4. Si la liberté est la cause de nos péchés, il aurait par conséquent, mieux valu que Dieu ne créât pas l'homme libre ?

— Pas du tout, si nous n'étions pas créés libres, nous ne serions pas récompensés par Dieu, selon les mérites de nos œuvres.

5. Pourquoi en est-il ainsi ?

— Car il est impossible de récompenser quelqu'un d'avoir fait ce qu'il devait faire obligatoirement.

6. Օրինակով մը բացատրեցէ՛ք :

Եթէ մարդու մը ոտքերը եւ ձեռքերը կապուած ըլլան ,
զինք պիտի չզոզենք մարդասպանութիւն գործած չլը-
լալուն համար : Վասնզի այդ վիճակին մէջ չի կրնար
ոճիր գործել : Բայց երբ իր ձեռքերը եւ ոտքերը ազատ
են եւ Աստուծոյ սիրոյն համար կը հրաժարի սպաննել
իր անօգնական թշնամին , եւ անոր ամէնէն փոքր վնաս
հասցնելէ աւելի՝ իր կարողութեան սահմանին մէջ՝ բա-
րիք ալ կ'ընէ անոր , այդ մարդը առաքինի կը համար-
ուի եւ արժանի վարձատրութեան :

7. Ասկէ ի՞նչ կը հետեւի :

Ասկէ կը հետեւի թէ մարդուն Գերազոյն աղնուակա-
նութիւնը իր Ազատութիւնն է :

8. Երբ մարդիկ իրենց ազատութիւնը կը գործածեն
ի չար , իրաւունք ունի՞ն Աստուծոյ դէմ խօսելու :

Ո՛չ , ամենեւին , վասնզի Աստուած մարդուն շնորհած
ըլլալով տրամաբանող միտք մը՝ գիտնալու բարին եւ
չարը , իր կարողութեան սահմանին մէջ է ընտրել բարին
եւ հեռու կենալ չարէն : Հետեւելով Աստուծոյ պատուի-
րանին , այսպիսով ան արժանի կ'ըլլայ այն երանութեան
զոր Արարիչը խոստացած է բոլոր անոնց , որոնք հաւա-
տարմօրէն կը ծառայեն իրեն : Եթէ մարդը իր ազատու-
թիւնը գործածէ չարիքի համար՝ իր յանցանքն է , հե-
տեւաբար իրաւունք չունի Աստուծոյ դէմ խօսելու եւ
դանդատելու , երբ կը կրէ մեղքին հետեւանքները :

Ը Դ Ա Ս

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԵՐՁԻՆ ԴԱՍԻՆ

1. Ս. Գիրքը կը սորվեցնէ՞ թէ կայ աստուածային
նայախնամութիւն մը :

Թէ մեր վրայ հսկող նախախնամութիւն մը կայ՝ ոչ
միայն լնդունուած է մարդկային հասկացողութեամբ ,
այլ նաեւ մենք չենք կրնար կասկածիլ , երբ Աստուա-

6. Expliquez-le par un exemple ?

— Si les mains et les pieds d'un homme sont liés, nous n'allons pas le louer de n'avoir pas commis de meurtre, car dans ces conditions il ne peut pas commettre de meurtre. Mais, celui qui pour l'amour de Dieu refuse d'assassiner son ennemi impuissant et au lieu de lui causer le moindre mal, lui fait plutôt tout le bien dont il est capable, celui-là peut-être considéré comme vertueux et digne de récompense.

7. Que s'en suit-il ?

— Il s'en suit que la suprême noblesse de la nature de l'homme est la liberté.

8. Quand les hommes utilisent cette liberté pour le mal ont-ils raison de parler contre Dieu ?

— Pas du tout, car Dieu ayant doué l'homme d'une pensée raisonnable, lui permettant de connaître le bien et le mal, il est dans son pouvoir de choisir le bien et d'éviter le mal suivant les commandements de Dieu. C'est ainsi qu'il peut devenir digne de ce bonheur que le Créateur a promis à ceux qui Le servent fidèlement. Si l'homme utilise sa liberté pour le mal, c'est de sa faute et par conséquent il n'a pas le droit d'accuser Dieu, quand il supporte les conséquences de ses péchés.

LEÇON VIII.

SUITE DE LA DERNIERE LEÇON

1. La Sainte Bible apprend-elle qu'il y a une providence divine ?

— Qu'il y ait au-dessus de nous une providence vigilante, cela n'est pas seulement approuvé par l'entende-

ծաշունչը զայն կը սորվեցնէ մեզի: Սաղմ. (ԼԴ. 22)
Մեր Տէրը Քրիստոս բացայայտ կերպով քարոզեց
նոյնը: Մեր տկար իմացականութեամբ՝ չենք կրնար
բացատրել բոլոր այն բարիքները որ կը տեսնուին երկ-
րի վրայ, վասնզի ո՞վ կրնայ գիտնայ Տիրոջ միտքը,
կ'ըսէ Առաքեալը (Հռովմ. ԺԱ. 34): Կարգ մը հետա-
քըրքրական օրինակներ կան Ս. Գիրքի մէջ, որոնք կը
յայտնեն Աստուծոյ նախախնամութեան արդարութիւնը:

2. Որո՞նք են այդ օրինակները:

Թէեւ երբեմն տեսնելով չարագործները բարգաւաճ
վիճակի մէջ, կը մտածենք թէ անոնք երջանիկ են, բայց
պէտք է խաբուինք արտաքին երեւոյթներէն: Անոնց
սիրտերը կը տանջուին հպարտութեամբ, վախով, նա-
խանձով եւ մասնաւորաբար խղճի խայթով, մինչդեռ
առաքինին ազատ է խղճի խայթէ եւ կիրքի տանջանք-
ներէ:

3. Ո՞րն է երկրորդ օրինակը:

Եթէ ճշգրտօրէն քննենք՝ մեր թերութիւններուն մե-
ծագոյն մասը արդիւնք են մեր ծուլութեան, հեղկու-
թեան, անխոհեմութեան, ազահուլթեան եւ մոլութեանց,
հետեւաբար իրաւունք չունինք գանգատելու Աստուծմէ,
երբ մենք ենք պատճառը մեր թերութեանց: Աստուած
պարտական չէ օգնելու անոնց, որոնք չեն աշխատիր եւ
ծոյլ են, համբերութիւն չունին եւ մոլի են:

4. Ո՞րն է ձեր երրորդ օրինակը:

Շիտակ է որ երբեմն վտանգներու կ'ենթարկուինք,
կորուստներ, նեղութիւններ, հիւանդութիւններ եւ նոյն
խիսկ մահուան վիշտեր կ'ունենանք մեր կամքէն անկախ,
կը հալածեն մեզ, բայց այս բոլորը հետեւանք են մեր
բնութեան պարագաներուն, որոնց ենթակայ են բարի
եւ չար մարդիկ հաւասարապէս: Արարիչը պարտաւոր
չէ հաշիւ տալու իր արարածներուն, իր անհասանելի
արարքներուն համար:

5. Ո՞րն է ձեր չորրորդ օրինակը:

Չարերն ալ Աստուծոյ զաւակները լլլալով՝ երբեմն
յաջողութիւն կը շնորհէ անոնց, որպէսզի անոնք ապաշ-

ment humain, mais aussi par les Ecritures Saintes dont on ne peut douter (Ps. XXXIV - 22). Le Christ, notre Seigneur lui-même prêcha ouvertement la même chose. En effet, par notre faible intelligence nous ne pouvons pas expliquer toutes les inégalités qui se voient sur terre. Car qui peut connaître la pensée de Dieu, dit l'apôtre (Rom. XI - 34) Il existe de remarquables exemples dans les Ecritures qui proclament la justice des bienfaits de Dieu.

2. Quels sont ces exemples ?

— Quoique nous pensions quelquefois en les voyant dans la prospérité que les méchants sont heureux, nous ne devons cependant pas être déçus par les apparences extérieures. Ils sont tourmentés dans leur cœur par la cupidité, l'orgueil, la peur, la malice, et plus spécialement par les remords de conscience. Tandis que le vertueux est exempt des remords et des tourmentes de la passion.

3. Quel est votre deuxième exemple ?

— Si nous examinons avec justice la plupart de nos adversités, nous constatons qu'elles sont les résultats de notre paresse, de notre légèreté, de notre imprudence, de notre avarice et de nos vices, par conséquent, nous n'avons aucun droit de nous plaindre de Dieu quand nous-mêmes nous avons été la cause de nos adversités. Dieu n'est pas obligé de secourir ceux qui ne travaillent pas, qui sont paresseux, intempérants et vicieux.

4. Quel est votre troisième exemple ?

— Il est vrai qu'il nous arrive quelquefois des dangers, des revers, des chagrins, des maladies et même des peines de mort indépendamment de notre volonté, mais tout cela est la conséquence des circonstances de la vie auxquelles sont également sujets les bons et les méchants. Le Créateur n'est pas obligé de rendre compte à ses créatures de ces épreuves incompréhensibles.

5. Quel est votre quatrième exemple ?

— Les méchants étant également ses fils, Dieu leur donne quelquefois la prospérité afin qu'ils puissent se

խարեն եւ երբեմն ալ այս յաջողութիւնները կուտայ վարձատրելու համար այս աշխարհի վրայ անոնց ըրած բարի գործերը, որոնք անծանօթ են մեզի, բայց ծանօթ են Աստուծոյ:

6. Ո՞րն է ձեր հինգերորդ օրինակը:

Եթէ Աստուած յաճախ այս աշխարհին բարիքները շնորհէր միայն բարի մարդոց, իբրեւ անոնց վարձատրութիւն, մարդիկ առաքինի պիտի լլլային ոչ թէ Աստուծոյ սիրոյն համար, այլ որպէս զի ընդունին աշխարհային բարիքները:

7. Ո՞րն է ձեր վեցերորդ օրինակը:

Մեր դժբախտութիւնները երբեմն Աստուծոյ սիրոյն նշաններն են, որ տառապանքներու մէջ կը մաքրեն մեր սիրտերը, կը զօրացնեն մեր հոգիները եւ վեր կը բարձրացնեն աշխարհային կիրքերէ: Զոր Աստուած սիրէ, խրատէ, խրատէ ամենայն զաւակ զոր ընդունի: (Եփ. ԺԲ. 6):

8. Տուէ՛ք եօթերորդ օրինակը:

Աշխարհիս վրայ կեանքը փորձութիւն մըն է մարդոց համար. նախ պէտք է պատերազմինք եւ յաղթենք, որպէսզի պսակադրուինք (Յայտ, Բ. 7-26, ԻԱ. 7), ինչպէս մարդ պէտք է նախ սերմանէ որպէսզի վերջը կարենայ հնձել: (Գաղ. 2. 6):

9. Ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ընէ մեր վրայ կենդանի ըմբռնումը ամենակալ նախախնամութեան:

Նախ, կը քաջալերէ մեզ շնորհակալ լլլալ Աստուծոյ այն բոլոր բարիքներուն համար, զոր ընդունած ենք եւ կը վայելենք: Երկրորդ, կը զօրացնէ մեզ դիմանալու համար նեղութիւններուն եւ արժանի ըլլալու Աստուծոյ պաշտպանութեան, պայքարելու համար միշտ ապրիլ, գիտնալով որ Իր ամենատես աչքը միշտ կը հսկէ մեր վրայ: Միտիթարուելով այն համոզումով թէ՛ եթէ համբերենք հաւատարմօրէն, օր մը Իր սէրը առատապէս պիտի վարձատրէ մեզ:

repentir ; quelquefois aussi Il leur donne cette prospérité pour récompenser en ce monde certaines de leurs bonnes œuvres qui peuvent nous être inconnues, mais connues de Dieu.

6. Quel est votre cinquième exemple ?

— Si Dieu avait toujours octroyé les plaisirs du monde aux bons comme récompense, les hommes pratiqueraient les vertus pour obtenir les plaisirs d'ici-bas et non pour l'amour de Dieu.

7. Quel est votre sixième exemple ?

— Nos infortunes sont quelquefois les signes de l'amour de Dieu, qui à travers nos chagrins purifie notre cœur, fortifie notre âme et l'élève au-dessus des passions. « Le Seigneur châtie celui qu'il aime et il frappe de la verge tout fils qu'il reconnaît pour sien » (Heb. XII, 6).

8. Quel est notre septième exemple ?

— En ce monde la vie est un temps d'épreuves pour les hommes. Nous devons d'abord lutter et vaincre pour être couronné (Rev. II, 7-26. XXI - 7). Ainsi l'homme doit d'abord semer pour pouvoir après récolter (Gal. VI, 8).

9. Quels effets doit avoir sur nous le vrai sens d'une providence gouvernante ?

— Il doit nous encourager d'abord à être reconnaissant envers Dieu pour toutes les bontés que nous avons reçues de Lui et dont nous jouissons. Il doit nous aider ensuite à endurer sa protection en nous efforçant toujours de vivre avec cette conscience que ses yeux vigilants nous surveillent toujours ; Il nous donne la conviction que si nous sommes fidèles, son amour nous récompensera un jour pleinement.

ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

1. Աստուած ի՞նչ յայտնած է մեզի իր անհասկանալի էութեան վերաբերմամբ :

Աստուած մեզի յայտնած է թէ ինքը Մէկ է , եւ թէ իր էութեան միութեան մէջ երեք անձեր կան , որ կատարելապէս իրարմէ տարբեր են :

2. Ի՞նչ կը հասկցուի երեք տարբեր կատարեալ անձեր բացատրութեամբ :

Կը նշանակէ թէ երեք անձերը իրարմէ այնպէս տարբեր են , որ մէկը միւսո չէ :

3. Որո՞նք են այդ երեք անձերը :

Հայր Աստուած , Որդին Աստուած եւ Սուրբ Հոգին Աստուած : (Մատթ . ԻԸ . 19 , Բ . Կորնթ . Գ . 3) :

4. Այն ատեն երեք Աստուածներ կան :

Քաւ լիցի : Երեք անձերը ունենալով միեւնոյն անբաժանելի էութիւնը նոյն Աստուածութիւնն են :

5. Բնութեան մէջ նման խորհրդաւոր օրինակներ կամ պատկերներ կա՞ն :

Այո՛ , բնութեան մէջ կը տեսնենք օրինակներ՝ երեքութիւնը մէկ միութեան մէջ , որ աղօտ կերպով կ'օգնէ մեզի հասկնալու Խորհուրդը Սուրբ Երրորդութեան : Մեր Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչը կ'ըսէ՝ ինչպէս արեւի լոյսը եւ տաքութիւնը մէկ արեւ են , եւ ոչ թէ երկու , եւ ինչպէս աղբիւրի ջուրը եւ գետի ջուրը նոյն բնութեանն են , նոյն ձեւով է նաեւ Միտքը , Տրամաբանութիւնը եւ կամքը ամէն մարդու մէջ , այսպէս ալ պէտք է զանազանուի Աստուծոյ մէկ էութեան մէջ՝ Հայրը , Որդին եւ Սուրբ Հոգին : (Յաճախապատում) :

6. Երբ կատարելապէս չենք հասկնար , պէ՞տք է հաւատանք :

Այո՛ , պէտք է հաւատանք , վասնզի նոյն ինքն Աստուածն է որ յայտնած է մեզ այդ անթափանցելի ճշշ-

LEÇON IX.

LA TRES-SAINTÉ TRINITE

1. Qu'est-ce que Dieu nous a révélé concernant sa propre Existence insondable ?

— Dieu nous a révélé qu'Il est UN, mais que dans l'Unité de son Etre, il existe Trois Personnes dont chacune est parfaitement distincte de l'autre.

2. Que signifie Trois Personnes parfaitement distinctes ?

— Cela signifie que les Trois Personnes sont tellement distinctes l'une de l'autre que l'une n'est pas l'autre.

3. Quelles sont les Trois Personnes ?

— Dieu le Père, Dieu le Fils et Dieu le Saint-Esprit (Matt. XXVIII, 19 ; 2 Corinth. III, 3).

4. Il y a donc trois Dieu ?

— A Dieu ne plaise ! mais les Trois Personnes ayant un même et indivisible Etre ont une seule et même nature.

5. Y a-t-il dans la nature des types ou des images du même mystère ?

— Oui, nous pouvons trouver dans la nature des types de trinité dans l'unité qui nous aident à comprendre plus ou moins clairement cet ineffable mystère de la Sainte Trinité. Notre Saint Père Grégoire l'Illuminateur dit : Comme la lumière et la chaleur du soleil sont d'une seule source et non de deux, et comme l'eau de la source et l'eau de la rivière sont d'une même nature, de même qu'on discerne dans chaque homme, l'Esprit, la Raison et l'Ame, ainsi on distingue dans la même essence de Dieu le Père, le Fils et le Saint-Esprit (Hadjakhabadoun).

6. Là où nous ne pouvons comprendre parfaitement, devons-nous croire ?

— Oui, nous devons croire, car c'est Dieu Lui-même qui nous a révélé cette vérité impénétrable. Nous ne

մարտութիւնը: Մենք տգէտ արարածներ ենք եւ չենք կրնար հասկնալ նոյնիսկ թէ ի՞նչպէս մեր հոգին եւ մարմինը իրարու միացած են: Հետեւաբար կարելի՞ է ակնկալել որ կատարելապէս հասկնայինք Աստուծոյ էութիւնը:

7. Կարելի՞ է որ արարածն ըմբռնէ Արարչին էութիւնը:

Ո՛չ, որովհետեւ, որպէսզի կարելի ըլլայ ըմբռնել Աստուծոյ էութիւնը, արարածը պէտք է Արարչին անսահման գիտութիւնը ունենայ, որ անկարելի է: Ան իր բնութեամբ եւ փառքով շատ վեր է արարածներու գիտութենէն: Ասիկա այսպէս է անհրաժեշտօրէն, Ան ըլլալով իրենց Ստեղծողը եւ Աստուածը:

8. Որո՞ւ անունով Քրիստոս հրահանգեց որ հաւատացեալները մկրտուին:

Մեր Փրկիչը հրամայեց մկրտել հաւատացեալները Սուրբ Երրորդութեան անունով: (Մատթ. ԻԸ. 19), «Քնացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս, Մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ»:

9. Ինչո՞ւ համար Քրիստոնեայ մը պէտք է մկրտուի այս երեք անուններով:

Վասնզի այս Երեք Անձերը Միակ ճշմարիտ Աստուածն են:

19. Ինչո՞ւ համար Հայր Աստուածը առաջին Անձն է:

Վասնզի Հայր Աստուածը չէ ծնած, ուրիշ ոեւէ մէկէ մը, բայց Որդին Միածին է ի յաւիտենից, եւ Սուրբ Հոգին, յաւիտենապէս կը բղիւի Որդւոյն միջոցաւ Հօրմէն (Յովհ. ԺԶ. 30, Իե. 26):

11. Ինչո՞ւ համար Հայր կը կոչուի:

Վասնզի յաւիտենապէս կը ծնի Որդին:

12. Հայր Աստուածը ի՞նչպէս իր սէրը եւ գութը կը ցուցնէ:

Հայր Աստուածը այնչափ սիրեց մարդկային ցեղը, որ իր Միածին Որդին տուաւ որպէսզի ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, այլ ընդունի յաւիտենական կեանքը:

13. Ո՞վ է Սուրբ Երրորդութեան երկրորդ Անձը:

sommes que des créatures ignorantes, incapables même de comprendre comment notre corps et notre âme sont liés ensemble. Comment pouvons-nous espérer comprendre parfaitement l'Être de Dieu ?

7. Est-il possible que la créature puisse comprendre l'Être du Créateur ?

— Non, car pour qu'elle puisse comprendre l'Être de Dieu, la créature doit avoir la connaissance illimitée du Créateur ce qui est impossible. Par sa nature et sa gloire Il est au-dessus de la connaissance de toutes ses créatures. Il en est nécessairement ainsi, Lui étant leur créateur et leur Dieu.

8. Au nom de qui le Christ ordonna-t-il de baptiser les fidèles ?

— Notre Seigneur ordonna de baptiser les fidèles au Nom de la Très-Sainte-Trinité (Math. XXVIII, 19). Allez donc et faites des disciples de toutes les nations en les baptisant au Nom du Père et du Fils et du Saint-Esprit.

9. Pourquoi un chrétien doit-il être baptisé au Nom de cette Trinité ?

— Car ces Trois Personnes sont le seul vrai Dieu.

10. Pourquoi Dieu le Père est-il la première personne ?

— Car le Père n'est pas engendré. Il est d'aucun. Mais le Fils est seul engendré d'éternité et le Saint-Esprit procède éternellement du Père et du Fils (Jean, XVI, 30, XV, 26).

11. Pourquoi s'appelle-t-il Père ?

— Parcequ'il engendre éternellement le Fils (Ps. II, 7, Hebr. I, 5).

12. Comment Dieu le Père montre-t-il son amour et sa miséricorde ?

— Dieu le Père aima tant la race humaine qu'Il donna son Fils unique, afin que quiconque croit en lui, ne périsse pas mais qu'il ait la vie éternelle (Jean, III, 16).

13. Quelle est la deuxième personne de la Sainte-Trinité ?

Աստուածային Բանը, որ ի սկզբանէ ծնած ըլլալով
Հօրէ՛ կոչուած է Որդի Աստուծոյ :

14. Ինչո՞ւ համար Որդին Աստուծոյ կոչուած է նաեւ
Որդի Մարդոյ :

Վասնզի «վասն մեր Մարդկան եւ վասն մերոյ փրկու-
թեան իջեալ յերկնից, մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ
կատարելապէս ի Սուրբ Կուսէն Մարեամայ Հոգւովն
Սրբով, էառ մարմին, Հոգի եւ միտ, եւ զամենայն որ
ինչ է մարդ, ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք» : (Հաւա-
տամք) :

15. Որդին Աստուծոյ Մարմին առնելով որեւէ փոփո-
խութիւն կրե՞ց իր Աստուածութեան մէջ :

Բնաւ, առանց փոփոխութեան եւ առանց իր Աստուա-
ծութենէն բան մը պակսելու մարդացաւ եւ կոչուեցաւ
Քրիստոս :

16. Ի՞նչ կը նշանակէ Մարդացաւ կամ Մարմնացաւ :

Կը նշանակէ թէ Աստուծոյ Որդին որ յաւիտենական էր
ու սկիզբէն Աստուածային բնութիւն ունէր, ժամանակին
մարդկային բնութիւն առաւ մեր փրկութեան համար,
հետեւաբար Յիսուս-Քրիստոս թէ կատարեալ Աստուած
է եւ թէ կատարեալ մարդ, ըլլալով Աստուած եւ կա-
տարեալ մարդ :

17. Քրիստոսի մէջ ի՞նչպէս միացած են Աստուածու-
թիւնը եւ մարդկութիւնը :

Առանց շփոթութեան, առանց փոփոխութեան, եւ ան-
բաժանելի կերպով անոնք միացած են մէկ անձի մէջ,
այսինքն Աստուծոյ Որդւոյն մէկ անձին մէջ :

18. Հետեւաբար Յիսուս-Քրիստոս միայն մէկ ա՞նձ
ու՞նի :

Այո՛, միայն մէկ, վասնզի նոյն Աստուծոյ Որդին
նաեւ օրհնեալ Սուրբ Կոյս Մարիամի Որդին է, Հօրմէն
առանց մօր, եւ Մօրմէն առանց Հօր :

19. Ո՞վ է Սուրբ Երրորդութեան Երրորդ անձը :

Սուրբ Հոգին Աստուած որ կը բղիթի Հօրմէն, (Յովհ. ԺԵ. 26) կ'առնուի Որդիէն, (Յովհ. ԺԶ. 25) եւ կը
յայտնուի մեզ :

— Le verbe Divin qui étant de toute éternité engendré ineffablement par le Père, est appelé le Fils de Dieu.

14. Pourquoi le Fils de Dieu est aussi appelé le Fils de l'homme ?

— Car pour nous autres hommes, et pour notre Salut, il est descendu du ciel, s'est incarné et s'est fait homme et a été parfaitement conçu par le Saint-Esprit en la Très Sainte Vierge Marie. Il prit de sa chair, de son âme, de son esprit et de toutes les choses qui sont véritablement dans l'homme et non pas abstraitement.

15. Le Fils de Dieu a-t-il souffert de ce changement dans sa Divinité par son incarnation ?

— Pas du tout. Il s'est appelé Christ et il est devenu homme sans le moindre changement, sans aucune diminution.

16. Que signifie, Il est devenu homme, Il s'est incarné ?

— Cela signifie que le Fils de Dieu qui de toute éternité avait une matière Divine dans le temps, prit notre nature humaine pour notre salut. Par conséquent Jésus-Christ a, à la fois, une parfaite Divinité et une parfaite humanité, étant Dieu et homme parfait.

17. Comment sont unies en Jésus-Christ la Divinité et l'humanité ?

— Elles sont unies sans confusion, sans changement et indivisiblement, en une personne qui est celle du Fils de Dieu.

18. Jésus-Christ a donc une personne seulement ?

— Oui, seulement une, car le même Fils de Dieu est aussi le Fils de la très-bénie Vierge Marie ; sans mère provenant du Père et sans Père provenant de la Mère.

19. Quelle est la troisième personne de la Sainte Trinité ?

— Dieu le Saint-Esprit qui procède du Père et du Fils (Jean, XV, 26) et se montre à nous (Jean, XVI, 15).

20. Այս երեք անձերէն ո՞ր մէկը աւելի մեծ կամ կատարեալ է :

Աստուածային Երեք անձերը նոյն մեծութիւնը եւ կատարելութիւնը ունին . վասնզի անոնք նոյն դոյացութիւնը ունին եւ հաւասար են յաւիտենականութեամբ, զօրութեամբ եւ փառքով :

21. Ի՞նչպէս պէտք է խորհինք Սուրբ Երրորդութեան մասին :

Պէտք է խորհինք թէ ամենակալ Հայր մը ունինք երկինքի մէջ որ ստեղծած է մեզ . ամենակարող Փրկիչ մը ունինք որ մեզ հանդէպ ունեցած իր սիրոյն պատճառաւ հաճեցաւ ոչ միայն մարդ ըլլալ, այլ տառապեցաւ եւ մեռաւ մեզի համար, որպէս զի մեզ յաւիտենական երանութեան արժանի ընէ : Ունինք կենարար Սուրբ Հոգի մը որ կը սրբագործէ մեզ, որ կը մաքրէ մեզ մեր մեղքերէն, մեզ շնորհքով կը լեցնէ եւ մեզ կը զօրացնէ մեր կեանքին մէջ : Կը միախառնուինք մեզ եւ կը պատրաստէ մեզ երկնային փառքին եւ երանութեան :

(*) Հայրը ինքնագոյ է, Որդին Հօրէն, եւ Սուրբ Հոգին անոնցմէ եւ անոնց մէջ : (Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ) :

Ս. Հոգին կը բոլորի Հօրմէ եւ կ'ընդունուի Որդիէն :
(Ս. Ներսէս Շնորհալի)

Ժ . Դ Ա Ս

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻ
ՀՐԵՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՐԴՈՅ

1. Ո՞վ է պատմաւոր տիեզերքի ստեղծագործութեան :

Յաւիտենական Աստուածը, որ իր ամենազօր Բանով (խօսքով) ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, ասոր համար Հաւատամքի մէջ կ'ըսենք «Հաւատամք ի մի Աստուած, ի Հայրն ամենակալ, Արարիչ Երկնի եւ Երկրի» :

2. Աստուած ի՞նչ ստեղծեց երկնքի մէջ :

Նիւթական ստեղծութիւններէն աստղերէն զատ, ստեղծեց նաեւ հրեշտակներ, որոնք հոգեկան էակներ են ան-

20. Est-ce qu'aucune des Trois Personnes n'est pas plus grande ou plus parfaite que l'autre ?

— Les Trois Personnes Divines ont toutes la même grandeur et la même perfection, car elles sont de la même substance, elles sont égales en éternité, en puissance et en gloire.

21. Que devons-nous penser à propos de la Sainte Trinité ?

— Nous devons penser que nous avons un Père-Tout-Puissant au ciel qui nous a créés et dont les soins et la bonté affectueuse nous sont à jamais acquis. Nous avons un Sauveur Tout-Puissant qui à cause de son amour pour nous s'est plu non seulement à se faire homme comme nous, mais aussi à souffrir et à mourir pour nous afin de nous procurer le bonheur éternel. Nous avons un Saint Esprit vivifiant qui nous sanctifie, qui nous purifie du péché, nous remplit de grâce et nous donne la force dans notre vie, Il nous réconforte et nous prépare à la gloire et au bonheur céleste.

Le Père est de Lui-même, Le Fils du Père, Le Saint-Esprit des deux et en eux (Saint Grégoire l'Illuminateur) Le Saint Esprit procède du Père et du Fils ineffablement (Saint Nersès le Gracieux).

LEÇON X.

CREATION DE LA TERRE, LES ANGES ET LES HOMMES

1. Qui a créé l'univers ?

— Le Dieu éternel qui par sa parole toute-puissante a créé le ciel et la terre, c'est pourquoi dans le Crédo nous disons : « Nous croyons en un seul Dieu tout-puissant, créateur du Ciel et de la Terre ».

2. Qu'est-ce que Dieu a créé dans le ciel ?

— A côté des créatures matérielles qui sont les étoiles, etc., Il a aussi créé les Anges qui sont des êtres spirituels

թիւ բազմութեամբ: (Դանիէլ 2. 10, Սաղմ. ՃԺԸ. 17, Մատթ. ԻԶ. 53):

3. Ի՞նչ է հրեշտակներու պարտականութիւնը:

Երկրպագել եւ փառաւորել զԱստուած, եւ կատարել Անոր Սուրբ Կամքը եւ պատուիրանները, սպասաւորել մարդոց եւ մատուցանել արդարներուն աղօթքները Աստուծոյ առջեւ:

4. Հրեշտակները մարմին ունի՞ն:

Ո՛չ, անոնք մաքուր հոգիներ են, անտեսանելի եւ անմահ, եւ մարմին չունին: (Մարկ. ԺԲ. 25, Ղուկ. Ի. 26): Բայց երբ Աստուած զանոնք աշխարհ կը զրկէ իր սիրելիներուն՝ անոնց մարմնոյ երեւոյթ կուտայ որպէս զի տեսնուին: (Եղեկ. Ա. 26, Յովհ. Ի. 12):

5. Ո՞ր հրեշտակները դրկուած են մարդոց:

Շատ մը դէպքեր յիշուած են Ս. Գրքի մէջ, ուր հրեշտակները կարեւոր պարտականութիւններ կատարած են, որպէս միջոց եւ զործադրող Աստուծոյ հրամաններուն, անոնցմէ երկուքին անունները զիտենք Աստուածաշունչէն, Գաբրիէլ Հրեշտակապետը, զոր ամենակալ Հայրը զրկեց ամենօրհնեալ Սուրբ Կոյս Մարիամին յայտնելու համար որինքը ընտրուած էր լալու Աստուածորդւոյն Մայրը: (Ղուկ. Ա. 26): Միքայէլ Հրեշտակապետը զոր Աստուած կարգած է իշխան կամ պաշտպան իր հաւատացեալ ժողովուրդին, ինչպէս կը հասկընանք Ս. Գիրքէն: (Դանիէլ, Ժ. 13, 21, Յայտ. ԺԲ. 7):

6. Քրիստոս ի՞նչպէս կը բացատրէ հրեշտակներու անձկութիւնն ու հետաքրքրութիւնը մեր փրկութեան վերաբերմամբ:

Մեր Տէրը ըսաւ. « Եղեւ ուրախութիւն առջի հրեշտակաց Աստուծոյ ի վերայ միոյ մեղաւորի որ ապաշխարիցէ: (Ղուկ. Դ. 10, ԺԵ. 7, 10, տես նաեւ Ս. Պոնտ. Ա. 12):

7. Հրեշտակները կը հոգան իւրաքանչիւր հաւատացեալը:

Ս. Գիրքը կը սորվեցնէ թէ հրեշտակները կը հսկեն իւրաքանչիւր Քրիստոնեայի վրայ: (Մատթ. ԺԸ. 10,

en une multitude innombrable (Dan. VII, 10 ; Ps : LXVIII. 17. Matt : XXVI. 53).

3. Quels devoirs ont les anges ?

— Adorer et glorifier Dieu, exécuter sa sainte Volonté et ses ordres, assister les hommes et offrir à Dieu les prières des fidèles (Rev. : V, 8 ; VIII, 3.)

4. Les Anges ont-ils des corps ?

— Non, ils sont de purs esprits invisibles et immortels, ils n'ont pas de corps (Marc : XII, 25. Luc : XX, 26.) Mais quand Dieu les envoie sur la Terre vers ses bien-aimés, Il leur donne un corps afin qu'ils soient visibles (Ezech. : I, 26 ; Jean : XX, 12.)

5. Quels sont les anges qui ont été envoyés aux hommes ?

— Il existe plusieurs faits mentionnés dans la Sainte Ecriture, au cours desquels les anges ont accompli d'importants devoirs comme instruments et ministres des ordres de Dieu. Parmi ces anges nous connaissons par la Bible deux noms : Gabriel l'Archange, que le Père tout-puissant a envoyé à la très-bénie Vierge Marie afin de lui annoncer qu'elle serait choisie pour être la mère du Fils de Dieu (Luc : I, 26). L'Archange Michel ou Michaël dont Dieu a fait le Prince et le Patron de son peuple fidèle, comme nous le comprenons d'après les Ecritures Saintes (Dan : X, 13 ; 21 ; Rev : XII, 7).

6. Comment le Christ explique-t-il l'anxiété et l'intérêt des anges pour notre Salut ?

— Notre Seigneur a dit : « Ainsi je vous le dis, il y a de la joie devant les anges de Dieu pour un seul pêcheur qui se repent ». (Luc : IV, 10. XV, 7, 10, I ; Pierre ; 12).

7. Les anges prennent-ils soin de chacun des fidèles ?

— Les Saintes Ecritures enseignent que les anges veillent sur chaque chrétien (Matt : XVIII, 10. Luc : XVI, 22 ;

Ղուկ. ԺԶ. 22, Գործք. ԺԲ. 15, Եփր. Ա. 14) : Անոնք
կը հետաքրքրուին մարդոց փրկութեամբ եւ կը փափա-
քին որ մարդիկ մասնակից ըլլան երկնքի երանութեան :
(Եփր. ԺԲ. 22) :

8. Ուրիշ ի՞նչ ծառայութիւններ վստահուած են
հրեշտակներու :

Երբեմն Աստուած պարտականութիւն տուած է հրեշ-
տակներուն պատժելու չար մարդիկ եւ նոյնիսկ ոչնչա-
ցնելու զանոնք. (Ծննդ. ԺԹ. 2, Դ. Թադ. ԺԴ. 35),
այսպէս մինչ հրեշտակը ազատեց Պետրոս Առաքեալը
բանաէն, ուր բանտարկուած էր Հերովդէսի հրամանով,
հրեշտակ մը հարուածեց եւ սոսկալի կերպով մեռցուց
նոյն Հերովդէս թաղաւորը որ անաստուածութեամբ եւ
հպարտութեամբ կը համարձակէր Աստուծոյ եւ Անոր
Սուրբերուն հակառակ դործել : (Գործք. ԺԲ. 21-23) :

9. Բոլոր հրեշտակները պահեցի՞ն իրենց առաջին
սրբութիւնը :

Ո՛չ. չատ մը հրեշտակներ, ղեկավարութեամբ իրենց
առաջնորդին զոր Սատանայ կը կոչենք, մեղանչեցին
չմնալով ճշմարտութեան մէջ (Յովհ. Ը. 44) եւ կոչուե-
ցան դեւեր, չար ոգիներ : Աստուած երկինքէն վտարեց
այս ապստամբ ոգիները, տանջուելու համար դժոխքին
կամ հոգիներու բանտին մէջ (Յուդ. 6, Յայտ. Ի. 2-6) :

10. Չար ոգիները կ'ազդե՞ն մարդոց վրայ :

Ինչպէս բարի հրեշտակները կը փափաքին մարդոց
երջանկութիւնն եւ փրկութիւնը, այնպէս ալ չար ոգի-
ները կ'ըղձան մարդոց դժբախտութիւնը եւ կորուստը
եւ մեղքի կը մղեն զանոնք (Ղուկ. ԻԲ. 31, Ա. Պիտ. Ե.
8) : Բայց երբ դիմադրենք անոնց չար թելադրութիւն-
ներուն, անոնք կը հեռանան մեզմէ :

11. Ո՞վ կ'նչնչացնէ Սատանային գործերը :

Տէրն մեր Յիսուս-Քրիստոս, որ աշխարհ եկաւ փրկե-
լու համար մարդիկ, կը կործանէ Սատանային գործերը
(Ա. Յովհ. Գ. 8), եւ անոր խաւարային ուժերը (Եփր.
Բ. 14) :

12. Աստուած քանի՞ օրէն ստեղծեց տիեզերքը :

Վեց օրէն (կամ շրջան) եւ եօթերորդ օրը հանգիստ
ըրաւ :

Actes : XII, 15 ; Heb : I, 14). Ils s'intéressent au salut des hommes (Luc : II, 10-12) et souhaitent que les hommes prennent part au bonheur céleste (Heb : XII, 22).

8. Quels autres services sont-ils confiés aux anges ?

— Dieu a chargé quelquefois les anges de punir les méchantes personnes et même de les détruire (Cen : XIX, 1 ; 4 th Rois : XIV, 35). Ainsi pendant qu'un Ange délivrait l'apôtre Pierre de la prison où il était placé par ordre d'Hérode (Actes : XII, 3, 8), un autre ange mettait terriblement à mort le même roi Hérode qui, par son athéisme et son orgueil, avait osé s'attaquer à Dieu et à ses Saints (Actes : XII, 21, 23).

9. Tous les anges ont-ils gardé leur Sainteté première ?

— Non, une multitude d'anges conduits par leur chef que nous appelons Satan, ont péché en s'écartant de la vérité (Jean : VIII, 44), on les appelle des démons ou des mauvais esprits. Dieu par conséquent a chassé du Paradis ces esprits rebelles pour qu'ils souffrent dans l'enfer, la prison des esprits (Jud : 6, Apoc : XX, 2, 6).

10. Les mauvais esprits ont-ils une influence sur les hommes ?

— De même que les bons désirent le bonheur et le Salut, des hommes, de même, les mauvais esprits souhaitent la misère et la perte des hommes et les conduisent au péché (Luc : XXII, 31, 1 ; Pierre : V, 8). Mais quand nous résistons à leurs mauvaises suggestions, ils sont chassés loin de nous (Jacques, 7).

11. Qui est-ce qui détruit les œuvres de Satan ?

— Notre Seigneur Jésus Christ, qui est venu au monde pour sauver les hommes, détruit les œuvres de Satan (Jean : III, 8) et sa puissance de ténèbres (Heb : II, 14).

12. En combien de jours Dieu a créé l'univers ?

— En six « jours » (ou périodes) et il s'est reposé le septième « jour ».

13. Աստուած ի՞նչպէս ստեղծեց երկինքն ու երկիրը :

Իր «խօսք»ով (Բան), իր ամենազօր կամքի ուժով :
«Ասաց եւ եղեւ, Հրամայեաց եւ հաստատեցան» (Սաղմ. 19. 9) :

14. Աստուած մարդը ե՞րբ ստեղծեց :

Վեցերորդ օրը. առաջին անգամ Ադամը ստեղծեց հողէն, եւ անոր ունեցերուն մէջ փչեց կեանքի շունչը, յետոյ ստեղծեց Եւան, մեր առաջին մայրը, Ադամի կողոսկրէն :

15. Ադամ եւ Եւա ի՞նչով կը զանազանուէին գազաններէն :

Իրենց մարմնոյն կատարելութիւնով, այլ մանաւանդ իրենց հոգիին Գերազանցութեամբ, զոր Աստուած ստեղծեց իր պատկերին համաձայն (Ծննդ. Ա. 27, Ժող. 1. 29, Ա. Կորնթ. ԺԱ. 7) :

16. Մարդու հոգին ի՞նչով Աստուծոյ կը նմանի :

1 - Իր գերազանցութեամբ, վասն զի տրամաբանութիւն ունի :

2 - Իր ազատութեամբ, զանազանելու համար բարին չարէն :

3 - Իր անմահութեամբ, վասն զի յաւիտենական կեանք կրնայ ունենալ :

4 - Իր տիրապետող ուժով, վասն զի մարդը կ'իշխէ կենդանիներու, բոյսերու եւ բնական տարրերու վրայ :

17. Որո՞նք են այն երկու մասնաւոր ծառերը, զոր Աստուած տնկեց Դրախտին մէջ :

Աստուած՝ Ադամ եւ Եւան դրաւ Եդեմական Դրախտին մէջ, ուր երկու ծառեր կային, որ մասնաւոր յատկութիւն ունէին. մէկը կը կոչուէր Ծառ կենաց, եւ երկրորդը՝ Ծառ Բարիի եւ Չարի Գիտութեան :

18. Աստուած ի՞նչ հրամայեց այս ծառերուն մասին :

Աստուած հրամայեց Ադամ եւ Եւային ուտել կենաց ծառի պտուղէն, վասն զի բարի էր ան, բայց արգիլեց ուտել միւս ծառէն, լսելով՝ «Յաւուր յորում ուտիցէք մահու մեռանիցիք» (Ծննդ. Բ. 27) :

13. Comment Dieu a-t-il créé le Ciel et la Terre ?

— Par Sa Parole, c'est-à-dire par la puissance de Sa toute-puissante volonté, « Car Il a parlé et tout a été fait, Il a ordonné et tout a existé » (Ps : XXXIII, 9).

14. Quand Dieu a-t-il créé l'homme ?

— Au sixième jour, d'abord en créant Adam de la poussière du sol, et Il a soufflé dans ses narines le souffle de la vie, puis Il a créé Eve, notre première mère, par les côtes d'Adam (Gen : II, 7, 21, 22).

15. En quoi Adam et Eve différaient des animaux ?

— Par la perfection de leur corps, mais principalement par l'excellence de leur âme, que Dieu a créée à son image et à sa ressemblance (Gen : I, 27. Eccles : VII, 29, 1 ; Cor : XI, 7).

16. En quoi l'âme de l'homme ressemble-t-elle à Dieu ?

— 1°) Par son excellence, car elle est raisonnable.

2°) Par la liberté de pouvoir distinguer le bien du mal.

3°) Par son immortalité, car elle peut avoir la vie éternelle.

4°) Par sa puissance prédominante par laquelle l'homme domine les animaux, les plantes et les éléments naturels.

17. Quels étaient les deux arbres particuliers que Dieu avait placés au Paradis ?

— Dieu a placé Adam et Eve dans le Jardin d'Eden, où Il avait mis deux arbres qui avaient des qualités spéciales : l'un d'eux s'appelait l'Arbre de Vie et le second : l'Arbre de la connaissance du Bien et du Mal.

18. Que Dieu a-t-il ordonné concernant ces arbres ?

— Dieu a ordonné à Adam et Eve de manger de l'arbre de vie car il était bon, mais Il leur a interdit de manger de l'autre arbre en disant : « Le jour où tu en mangeras, tu mourras sûrement » (Gen : II, 17).

ԺԱ. Դ Ա Ս
ՄԱՐԴՈՒՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

1. Ադամ եւ Եւան հնազանդեցա՞ն Աստուծոյ պատ-
ուէրին :

Ո՛չ, որովհետեւ Սատանան, օձի կերպարանքով, պը-
տուղը տուաւ Եւային, որ իր կարգին համոզեց Ադամը՝
եւ երկուքն ալ կերան արդիւնւած ծառի պտուղէն (Ծննդ.
Գ. 1-6, Յովհ. Ը. 44) :

2. Սատանան ի՞նչպէս խաբեց Եւային :

Ան զրգոյց Եւայի հպարտութիւնը, խոստանալով որ
եթէ ուտէ արդիւնեալ ծառի պտուղէն՝ Աստուծոյ պէս
պիտի լլլայ :

3. Աստուած ի՞նչ պատիժ սահմանեց Ադամի անհնա-
զանդութեան համար :

Դուրս վտարեց Դրախտէն իր կնոջ հետ միասին եւ
այս պատիժը տուաւ, «ձակտիդ քրտինքով պիտի ուտես
հացդ, մինչեւ որ հողին դառնաս, որմէ ստեղծուած
էիր, վասնզի հող էիր եւ հողին պիտի դառնաս» (Ծննդ.
Գ. 19) :

4. Ադամ ի՞նչ եղաւ իր յանցանքէն յետոյ :

Աստուծոյ դէմ իրենց անհնազանդութեան պատճա-
ռաւ՝ ինքը եւ իր կինը կորսնցուցին իրենց հողեւոր ար-
դարութիւնը եւ անմեղութիւնը : Իրենց սիրտը որ ար-
դար էր, մեղքի հակում ունեցաւ եւ յանցաւոր եղան
Աստուծոյ առջեւ :

5. Միայն Ադամ իր յանցանքին համար դժբախտ
եղաւ :

Ո՛չ, իր սերունդներն ալ իրեն հետ ինկան եւ ամբողջ
մարդկութիւնը դժբախտ եւ յանցաւոր եղաւ, ինչպէս
Պօղոս Առաքեալը կը հաստատէ (Հռովմ. Ե. 12, Ա.
Կորնթ. ԺԵ. 21-22) :

6. Ինչո՞ւ մեր հոգին Ադամի սկզբնական անմեղու-
թիւնը չունի, երբ կը ծնինք :

Վասն զի Ադամի յանցանքէն յետոյ էր որ զաւակներ

LA CHUTE DE L'HOMME

1. Adam et Eve ont-ils obéi au commandement de Dieu ?

— Non, car Satan sous forme d'un serpent, a trompé Eve, qui à son tour, a persuadé Adam et tous deux ont mangé du fruit de l'arbre défendu (Gen : III, 1-6 ; Jen : VIII, 44).

2. Comment Satan a-t-il trompé Eve ?

— Il a incité Eve à l'orgueil, en lui promettant que si elle mangeait du fruit défendu, elle ressemblerait à Dieu.

3. Quel châtement Dieu a-t-il infligé à la désobéissance d'Adam ?

— Il a chassé du Paradis Adam et sa femme et a infligé ce châtement : « A la sueur de ton front tu mangeras ton pain, jusqu'à ce que tu retournes à la terre ; car c'est de la terre que tu as été pris, car tu es poussière et tu retourneras en poussière » (Gen : III, 19).

4. Qu'est devenu Adam après sa transgression ?

— A cause de leur désobéissance envers Dieu, tous deux, lui et sa femme, ont perdu leur pureté spirituelle et leur innocence. Leurs cœurs qui étaient justes ont été attirés vers le mal et ils ont été coupables devant Dieu.

5. Est-ce Adam seulement qui est devenu misérable par sa transgression ?

— Non, ses descendants sont tombés avec eux et par conséquent tout le genre humain est devenu misérable et pécheur comme l'apôtre Paul le confirme (Rom : V, 12. I, Cor : XV, 21, 22).

6. Pourquoi notre âme n'a-t-elle pas l'innocence originelle d'Adam, quand nous naissons ?

— Car c'est après sa faute qu'Adam a eu ses enfants à sa ressemblance (Gen : V, 3), c'est-à-dire, l'âme pleine

ունեցաւ «իւր իսկ նմանութեամբ» (Ծննդ. Ե. 3), այսինքն մեղաւոր հողիներով եւ մարմիններով ատակ տառապանքներու եւ մահուան, ինչպէս Ադամն էր այդ ատեն :

7. Ինչո՞ւ համար մեր սիրտը հակամէտ է չարի :

Ադամի մեղքին պատճառաւ է որ մարդուն հողիին ներդաշնակութիւնը խանգարուած է, հողին կը պայքարի մարմնին դէմ եւ մարմինը հողիին, (Հռովմ. Ե. 17) եւ մարդը կամաւ հետեւելով մարմնի ցանկութեան, իր վրայ կը հրաւիրէ Աստուծոյ բարկութիւնը, եւ կ'ենթարկուի մահուան : (Հռովմ. Գ. 12, 19) :

8. Ի՞նչ կը կոչուի այս ժառանգական մեղքը :

Սկզբնական մեղք : Այս մեղքը ապականեց ամբողջ մարդկային սերունդը, եւ այս ձեւով զրկուեցաւ սկզբնական շնորհէն որ տրուեցաւ Ադամին, որպէս զի ապրի կեանք մը Աստուծոյ կամքին համաձայն : Հետեւաբար ամէն օր մարդը կամաւորապէս շատ մ'ը մեղքեր կը գործէ, հետեւելով հողի չար ցանկութիւններուն, փոխանակ հետեւելու Սուրբ Հողիին բարի խորհուրդներուն :

9. Մարդը կը գգա՞յ որ ինքը մեղաւոր է :

Այո՛, մարդուն խղճմտանքը կը զգայ թէ յանցաւոր է Աստուծոյ արդարութեան առջեւ, Սուրբ Գիրքը կը վկայէ զայն, ըսելով՝ «Ամէնքն ալ շեղեցան, ամէնքն ալ անպիտան եղան, եւ անոնցմէ չկար մէկը որ բարի գործ մը ընէր» : (Սաղմ. ԺԴ. 3) :

10. Ուրեմն ի՞նչ պէտք է մտածենք մեղքի մասին :

Պէտք է սորվինք թէ ինչպէ՞ս պէտք է հրաժարիլ մեղք գործելէ : Թէեւ մեր աչքին ան թուի ըլլալ փոքր եւ չնչին, վասն զի մեղքին հետեւանքները շատ մեծ կրնան ըլլալ մեզի համար : Մէկ մեղքը ուրիշ մեղքի մը կ'առաջնորդէ եւ մեզի կը տանի դէպի կորստեան ճամբան :

11. Ի՞նչպէս կրնայ փոխուիլ բնականօրէն ապականուած բնութիւնը :

Աստուծոյ շնորհքովը, որ վերստին ծնունդ կը պարգեւէ մեզի Ս. Մկրտութեան Խորհուրդին միջոցաւ, կը ջնջէ աղամական մեղքը մեր հողիէն, եւ մեզի ուժ կուտայ անոր ազդեցութիւններուն դէմ : Եւ այսպէս, մենք

de péchés, sujet aux souffrances et à la mort, comme celle d'Adam.

7. Pourquoi notre cœur est-il enclin au mal ?

— C'est à cause du péché d'Adam que l'harmonie de l'âme de l'homme a été détruite, l'esprit lutte contre la chair et la chair contre l'esprit (Rom : V, 17) et l'homme en suivant volontairement les passions de la chair, attire sur lui la colère de Dieu et devient sujet à la mort (Rom : III, 12, 19).

8. Comment s'appelle ce péché héréditaire ?

— Le péché originel. Ce péché a corrompu toutes les générations de l'humanité qui ont été ainsi privées de la grâce originelle donnée à Adam pour lui permettre de mener une vie en accord avec la volonté de Dieu. Par conséquent l'homme, chaque jour, commet volontairement des péchés en suivant les mauvais désirs de l'âme, au lieu de suivre les bonnes impulsions du Saint-Esprit.

9. L'homme sent-il qu'il est un pécheur ?

— Oui, la conscience de l'homme sent qu'il est coupable devant la justice de Dieu. Les Saintes Ecritures témoignent la même chose en disant :

Tous sont égarés.

Tous ensemble sont pervertis

Il n'en est pas un qui fasse le bien.

Pas un seul. (Ps : XIV, 3).

10. Que devons-nous donc penser du péché ?

— Nous comprenons combien nous devons craindre de commettre le péché, même s'il apparaît petit et insignifiant à nos yeux, car la conséquence de ce péché peut-être très grave pour nous. Un péché mène à un autre et nous traîne dans la voie de la Perdition.

11. Comment peut changer la nature corrompue ?

— Par la grâce de Dieu qui nous permettant de renaître au moyen du Saint Baptême, efface de notre âme le péché d'Adam et nous donne de la force contre ses con-

որ գաւակներն էինք բարկութեան, շնորհքի միջոցաւ
կ'ըլլանք Աստուծոյ զաւակներ: (Մատթ. Ե. 9, Հռովմ.
Թ. 16):

12. Ի՞նչ քրաւ Աստուած մեր նախածնողներու պատ-
ուիրագանցութենէն յետոյ:

Մեր նախածնողներու պատուիրադանցութենէն յետոյ
Աստուած չթոյլատրեց որ անոնց զաւակները յաւիտե-
նապէս կորսուին անոնց մեղքին պատճառաւ, վասն զի
Աստուած ինքը լրաւ՝ «որովհետեւ ինծի հաճելի չէ մե-
ղաւորին մահը, հետեւաբար դարձէք եւ ապրեցէք»
(Եղկ. ԺԸ. 23-32):

13. Ի՞նչ կը գրէ Առաքեալը այս մասին:

Առաքեալը կ'ըսէ թէ Աստուած կը փափաքի որ բոլոր
մարդիկ փրկուին եւ դառնան ձշմարիտ Գիտութեան:
(Ա. Տիմ. Բ. 4):

14. Աստուած ի՞նչպէս ցոյց տուաւ իր կարեկցու-
թիւնն ու գութը Ադամին:

Մէկ կողմէ պատժելով Ադամը իր անհնազանդութեան
համար, միւս կողմէ որպէս հայր, մխիթարեց զայն,
խոստանալով որ անոր սերունդէն պիտի գայ Փրկիչ մը
ազատելու համար մարդկային ցեղը Սատանայի իշխա-
նութենէն: (Ծննդ. Գ. 15, Հռովմ. Ա. 3, 4):

15. Ո՞վ էր այս Փրկիչը:

Հայր Աստուծոյ Միածին Որդին՝ Յիսուս-Քրիստոս,
«վասն զի Աստուած այնչափ սիրեց աշխարհը որ իր Միա-
ծին Որդին տուաւ, որպէս զի ով որ հաւատայ Անոր՝
չկորսուի, այլ ունենայ յաւիտենական կեանք»: Նոյնին-
քըն Աստուծոյ Որդին կը վկայէ ասոր: (Յովհ. Գ. 16):

16. Աստուած ի՞նչպէս կը նորոգէ մեր սիրտերը:

Ան իր Սուրբ Հոգին կը ղրկէ նորոգելու մեր սիրտերը
եւ առաջնորդելու մեզ Քրիստոսի, մեր Փրկիչին, եւ
պատրաստելու մեզ երկնքի թագաւորութեան:

17. Այս շնորհքը Աստուած պարտաւա՞ն էր մարդուն:

Ո՛չ, Աստուած պարտական չէր մարդուն իր Որդին
տալով փրկել զմեզ, եւ ղրկել Սուրբ Հոգին փոխելու
մեր սիրտերը եւ մեզ երկնքին պատրաստելու համար:
Մեր փրկութիւնը Աստուծոյ ձրի պարգեւն է:

séquences et ainsi nous qui étions par nature les enfants de la colère, nous devenons par la grâce, les enfants de Dieu (Matt : V, 9 ; Rom : IX, 16).

12. Que Dieu a-t-il fait après la transgression de nos premiers parents ?

— Après la transgression de nos premiers parents, Dieu n'a pas permis que leurs enfants périssent éternellement à cause de leurs péchés, Dieu Lui-même a dit : « Car je ne prends point plaisir à la mort de celui qui meurt ; convertissez-vous donc et vivez » ,Ezech. : XVIII, 23, 32).

13. Qu'est ce que l'apôtre écrit à cet égard ?

— L'Apôtre dit : « Dieu veut que tous les hommes soient sauvés et qu'ils viennent à la connaissance de la vérité (Tim : II, 4).

14. Comment Dieu a-t-il montré à Adam sa compassion et sa miséricorde ?

— Quoique Dieu ait puni Adam pour sa désobéissance, Il l'a aussi consolé comme un père en lui promettant que dans sa descendance il viendrait un Sauveur pour libérer l'humanité de la puissance de Satan (Gen : III, 15 ; Rom : I, 3, 4).

15. Qui était ce Sauveur ?

— Jésus-Christ, le Fils, le seul engendré de Dieu le Père. « Dieu a tellement aimé le monde, qu'Il a donné son Fils unique afin que quiconque croit en lui, ne périsse point, mais qu'il ait la vie éternelle ». Le Fils de Dieu Lui-même le témoigne (Jean : III, 16).

16. Comment Dieu rénove nos cœurs ?

— Il envoie son Saint-Esprit pour renover nos cœurs, nous conduire au Christ notre Sauveur et nous préparer au royaume du Ciel.

17. Cette grâce était-elle due aux hommes par Dieu ?

— Non, Dieu ne considère pas comme une dette due à l'homme de donner son Fils pour nous Sauver et d'envoyer le Saint-Esprit pour changer nos cœurs et nous préparer au Paradis. Notre Salut est le libre don de Dieu.

18. Ի՞նչ երախտիք ունինք Աստուծոյ հանդէպ :

Աստուծոյ պէտք է մատուցանենք անսահման երախտագիտութիւն եւ օրհնենք զինքն ամբողջ մեր կեանքի ընթացքին, որ զթացած է մեր դժբախտ վիճակին եւ չէ կամեցած որ մենք կորսուինք յաւիտեանս, ինկած հրեշտակներուն պէս :

ԺԲ. Դ Ա Ս

ՄԱՐԴՈՒՆ ՍԽԱԼԸ — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

1. Աղամին պատիժը ազդարարութիւն մըն էր իր որդիներուն :

Ո՛չ, Աղամին առաջին զաւակը նախանձելով սպաննեց իր եղբայրը Աբէլ, եւ ինչ սերունդն ալ յանցաւոր եղաւ, բազմաթիւ պարտազանցութիւններով :

2. Աստուած ի՞նչ քրաւ էրք մարդկութիւնը յամառեցաւ անգոսնել իր ազդարարութիւնը :

Աստուած տեսնելով որ մարդիկ անսալով մարմնական եւ աշխարհիկ ցանկութիւններուն եւ մեղքին, հետզհետէ աւելի յանցանքներու մէջ կ'իյնային մոռնալով իրենց Արարիչը, փճացուց զանոնք ջրհեղեղով մը, ազատելով միայն, տապանակի մէջ, արդար Նոյն եւ անոր երեք զաւակները եւ անոնց կիները :

3. Ո՞ր տեղ մարդիկ բազմացան ջրհեղեղէն յետոյ :

Նոյի տապանը հանգչած լլլալով Արարատ լեռան կամ Մասիսին վրայ, Նոյ իր ընտանիքին հետ դուրս ելաւ, եւ բազմացան Հայաստանի մէջ, եւ հետզհետէ տարածուեցան ամբողջ աշխարհի մէջ :

4. Զրհեղեղէն յետոյ մարդիկ հաւատարիմ մնացի՞նք Աստուծոյ :

Ո՛չ, Ս. Գիրքը եւ պատմութիւնը կը սորվեցնեն թէ մարդիկ դարձեալ մոռցան Աստուած, իրենց Արարիչը, եւ միարժուեցան մեղքի եւ կռապաշտութեան մէջ :

18. Quelles reconnaissances devons-nous à Dieu ?

— Nous devons offrir à Dieu des remerciements sans fin, et Le bénir durant toute notre vie, car Il a eu pitié de notre état miséreux et n'a pas voulu que nous soyons perdus pour toujours, comme les anges déchus.

LEÇON XII. L'ERREUR DE L'HOMME REVELATION

1. La faute d'Adam était-elle un avertissement pour ses fils ?

— Non, Caïn, le premier fils d'Adam, a tué par jalousie, son frère, Abel, et ses descendants ont été également coupables de plusieurs transgressions.

2. Que Dieu a-t-Il fait quand l'homme persistait à négliger son avertissement ?

— En voyant que les hommes persistaient dans les plaisirs charnels et les passions et commettaient iniquités sur iniquités oubliant ainsi leur Créateur, Dieu les a détruits par un déluge, sauvant seulement dans l'arche, le vertueux Noé et trois fils avec leurs femmes.

3. Où les hommes se sont-ils multipliés après le déluge ?

— L'Arche de Noé reposant sur le Mont Ararat ou Massis, Noé en est sorti avec sa famille qui s'est multipliée en Arménie et s'est répandue progressivement à travers le monde.

4. Les hommes sont-ils demeurés fidèles dans l'adoration de Dieu après le déluge ?

— Non, la Sainte Ecriture et l'histoire enseignent que les hommes ont oublié Dieu, leur Créateur, et ils sont tombés dans le péché et l'idolâtrie.

5. Ի՞նչ է կռապաշտութիւնը :

Կռապաշտութիւնը այս է. — փոխանակ մէկ Աստուծոյ միայն հաւատալու, հաւատալ բազմաթիւ աստուածներու եւ երկրպագել անոնց պատկերներուն, որոնք կուռք կը կոչուին :

6. Բազմաստուածութիւնը ի՞նչպէս սկսաւ :

Մարդը շեղելով Աստուած պաշտելու ճշմարիտ կրօնքէն, նախ սկսաւ պաշտել արեւը, լուսինը, աստղերը եւ կրակը, խորհելով որ անոնց մէջ կը բնակի աստուածային ուժը: Այսպէս էին նաեւ հայ ժողովուրդի նախահայրերը :

7. Մարդիկ ի՞նչպէս սկսան կուռքեր պաշտել :

Մարդիկ վախճալով բռնակալներէն, սկսան երկրպագել անոնց, եւ անոնց մահէն յետոյ պաշտեցին անոնց արձանները եւ պատկերները, մարդիկ այն աստիճան յիմարացան՝ որ աստուածային պատիւ լնծայեցին նաեւ ծառերու եւ բոյսերու :

8. Աստուած թոյլ տուա՞ւ որ մարդիկ մնան այսպիսի անկեալ վիճակի մը մէջ :

Ո՛չ, բայց որպէսզի առաջին մարդուն եղած Փրկիչի մը խոստումին յիշողութիւնը չկորսուի, Ան լնտրեց Աբրահամը Սեմի ցեղէն, որպէս զի հաւատարիմներուն հայրը լլլայ : (1996 Ն. Ք.) :

9. Ի՞նչպէս փորձուեցաւ Աբրահամի հաւատքը :

Աբրահամ մեծ հաւատք ունէր եւ հնազանդութեան այնպիսի հաւատարիմ ոգի մը Աստուծոյ պատուիրաններուն՝ որ պատրաստ էր իր սիրելի որդին՝ Իսահակ Աստուծոյ ողջակէզ մատուցանելու, բայց Աստուած թոյլ չտուաւ որ Իսահակը զոհուի, վասն զի անիկա սահմանուած էր լլլալու Յիսուս-Քրիստոսի Աստուծոյ Որդւոյն տիպարը, որ փրկութեան ճշմարիտ զոհը պիտի լլլար :

10. Աստուած ի՞նչ նպատակով ընտրեց Աբրահամը :

Աստուած ընտրեց Աբրահամը եւ անոր սերունդը, որպէսզի սերունդէ սերունդ կարենան պահել Միակ Աստուծոյ հաւատքը եւ աւետիսը Գալիլ ֓րկչին :

5. Qu'est-ce que l'idolâtrie ?

— L'idolâtrie c'est croire à plusieurs dieux au lieu de croire en un seul, adorer leurs images qui sont appelées des idoles.

6. Comment le Polythéisme est né ?

— En déviant de la vraie religion qui est d'adorer Dieu, l'homme a commencé d'abord à adorer le soleil, la lune, les étoiles et le feu, en pensant que le pouvoir divin résidait en eux. Les premiers ancêtres de la nation Arménienne, étaient ainsi.

7. Comment les hommes ont-ils commencé à adorer des idoles ?

— Les hommes craignant les tyrans, ont commencé par les adorer ; après leur mort ils ont aussi adoré leurs statues et leurs portraits. Les hommes ont été abrutis à tel point qu'ils ont aussi offert des honneurs divins aux arbres et aux plantes.

8. Dieu a-t-il permis aux hommes de rester dans un état si dégradé ?

— Non, afin que le souvenir de la promesse d'un Sauveur faite au premier homme ne soit pas perdu, Il a choisi Abraham de la race de Sem, comme le père de ses fidèles (1996 B.C).

9. Comment la foi d'Abraham fut-elle éprouvée ?

— Abraham avait une si grande foi et un esprit si loyal d'obéissance aux commandements de Dieu, qu'il a préparé lui-même, Isaac, son fils bien-aimé, pour l'offrir à Dieu comme sacrifice. Mais Dieu n'a pas permis la mort d'Isaac, car il était désigné à être une figure de Jésus-Christ, le Fils de Dieu, qui était lui le vrai sacrifice de rédemption.

10. Pour quelle raison Dieu a choisi Abraham ?

— Dieu a choisi Abraham et ses descendants afin qu'ils puissent préserver de générations en générations la foi d'un seul Dieu et pour l'annonce prochaine du Sauveur.

11. Աստուած ուրիշ ի՞նչ միջոցներ գործադրեց այս նպատակին համար :

Որպէս զի այս ճշմարտութիւնները կարենան տեւել առանց կորսուելու կամ փոփոխութեան, Ան կամեցաւ որ անոնք փոխանցուին իր ընտրեալ ժողովուրդին գրաւոր կերպով, որոնք իսրայէլացիներ կամ եբրայեցիներ էին, Աբրահամի զաւակները :

12. Որո՞ւ ձեռքով Աստուած գրել տուաւ այս Յայտնութիւնը :

Մովսէսի ձեռքով, որ օրէնսդիր էր եւ Մարգարէ, որ դաստիարակուած էր եգիպտոսի մէջ այս նպատակին համար, եւ որուն միջոցաւ աղատեց իր ընտրեալ ժողովուրդը եգիպտոսի գերութենէն, հրաշալի կերպով անցընելով զանոնք կարմիր ծովէն : (1491, Ն. Ք.) :

13. Ո՞ւր կը գտնուի Մովսէսի միջոցաւ հաղորդուած աստուածային Յայտնութիւնը :

Ան կը գտնուի Հնգամատեանին մէջ, գրուած առաջին Մարգարէին (Մովսէս) կողմէ՝ որոնք կը կաղմեն Աստուածաշունչի առաջին դիրքերը :

ԺԳ. Դ Ա Ս

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՁԸ

1. Ի՞նչ է Աստուածաշունչը :

Աստուածաշունչը սքանչելի հաւաքածոյ մըն է գիրքերու, որոնք գրուած են Ս. Հոգիի ներշնչումով, յաջորդաբար, զանազան մարգարէներու եւ առաքեալներու կողմէ : Անոր ամբողջութիւնը կը կոչուի նաեւ Սուրբ Գիրք կամ Աստուածաշունչ :

Ինչո՞ւ համար Ս. Գիրք կը կոչուի :

Վասն զի՝ 1. - Ան կը պարունակէ Աստուծոյ յայտնութիւնները եւ օրէնքները, որոնք սուրբ են : 2. - Վասն զի

11. Quels autres moyens Dieu a utilisés dans la même intention ?

— Afin que les vérités puissent demeurer, sans jamais se perdre ou se corrompre, Dieu a voulu les transmettre par écrit à son peuple élu qui étaient les Israélites ou Hébreux, fils d'Abraham.

12. Par quelles mains, Dieu a fait écrire cette révélation ?

— Par les mains de Moïse, homme de la loi et prophète que Dieu avait entraîné en Egypte pour son projet et par qui Il a délivré son peuple élu de la captivité égyptienne, en le guidant miraculeusement à travers la Mer Rouge (1491 B.C.).

13. Où a été trouvé par Moïse la révélation divine ?

— Elle est contenue dans le pentateuque écrit par le premier prophète Moïse, et qui forme les 5 premiers livres de la Sainte Bible.

LEÇON XIII.

LA SAINTE BIBLE

1. Qu'est-ce que la Sainte Bible ?

— La Sainte Bible est la collection merveilleuse de livres qui ont été écrits sous l'inspiration du Saint-Esprit, par différents prophètes et apôtres. Cette totalité est également appelée les Ecritures Saintes ou la Parole de Dieu.

մարդկային մտքի բոլոր արտադրութիւններէն անբաղ-
դատելիօրէն ամէնէն նուիրականն ու վսեմն է :

3. Աստուածաշունչի մէջ քանի՞ գիրքեր կան :

Ամբողջ Ս. Գիրքին մէջ (Հին եւ Նոր Կտակարաններ) 66 գիրքեր կան, որոնք գրուած են 1500 տարիներու շրջանի մէջ մէջ, Մովսէս Մարգարէէն սկսեալ մինչեւ Առաքեալներու ժամանակ :

4. Հին Կտակարանի մէջ քանի՞ գրքեր կան :

Հին Կտակարանը կը պարունակէ 39 գիրքեր, գրուած եբրայերէն լեզուով, զոր հրեաներ ունէին Քրիստոսի զալուստէն առաջ եւ զոր պահած են ու կը յարգեն մինչեւ այսօր :

5. Նոր Կտակարանը քանի՞ գիրքեր կը պարունակէ :

Նոր Կտակարանը 27 գիրքեր կը պարունակէ, ամէնքն ալ գրուած Քրիստոսի Առաքեալներուն եւ աշակերտնե-
րուն կողմէ, փոխանցելու համար Քրիստոնեաներուն երկրաւոր կեանքին, մահուան, յարութեան եւ Երկնա-
յին Վարդապետին ուսուցումներու ծանօթութիւնը : Քրիստոնէութիւնը ընդունած եւ ճանչցած է այս հաւա-
քածոն սկիզբէն, որպէս Նոր Կտակարանի գիրքեր, աւե-
լի մեծ յարգանքով քան Հին Կտակարանի գիրքերը, եւ
որպէս անոնց պսակն ու կատարելութիւնը :

6. Ի՞նչ է Աւետարանը :

Աւետարանը, որ կը նշանակէ «բարի լուր», երկնային յայտնութիւն ու շնորհաբաշխում մըն է, զոր Աստուած կը փոխանցէ մեզաւոր մարդոց մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի միջոցաւ : Քրիստոս ինքը քարոզեց՝ «Արքա-
յութեան Աւետարանը» եւ իր առաքեալները անկէ սոր-
վելով եւ ներշնչուելով Սուրբ Հոգիէն, զայն քարոզե-
ցին եւ սուրբ աւետարանիչները զայն գրի առին :

Որո՞նք են Սուրբ Աւետարանիչները :

Սուրբ Աւետարանիչներն են՝ Մատթէոս, Մարկոս,
Լուկաս եւ Յովհաննէս : Այս գրուածներէն զատ ճշմա-

2. Pourquoi elle s'appelle les Ecritures Saintes ?

— Car 1°) elle contient les révélations et les lois de Dieu qui sont Saintes. 2°) Car de toutes les productions des discours humains, c'est incomparablement la plus sacrée et la plus sublime.

3. Combien y a-t-il de livres dans la Bible ?

— Dans la totalité des Ecritures Saintes (l'Ancien et le Nouveau Testaments) il y a 66 livres écrits dans une période de 1500 ans, s'étendant du temps du prophète Moïse à celui des apôtres.

4. Combien y a-t-il de livres dans l'Ancien Testament ?

— Dans l'Ancien Testament sont contenus 39 livres écrits dans le langage hébraïque, que les Juifs possédaient avant la venue du Christ et qu'ils gardent et honorent encore maintenant.

5. Combien de livres contient le Nouveau Testament ?

— Le Nouveau Testament contient 27 livres écrits tous par les apôtres et les disciples de Jésus-Christ, transmettant aux chrétiens l'histoire de la vie terrestre, la mort et la résurrection du Divin Maître. La chrétienté, dès le commencement, a accepté et reconnu cette collection des livres du Nouveau Testament, qu'elle a tenue en plus grand honneur que ceux de l'Ancien, comme en étant le couronnement et l'accomplissement.

6. Qu'est-ce que l'Evangile ?

— L'Evangile qui signifie « Bonne Nouvelle », est cette révélation et ce bienfait célestes que Dieu a communiqués à l'homme pécheur par Jésus-Christ notre Sauveur. Le Christ lui-même a prêché « l'Evangile du Royaume » ses apôtres ayant été enseignés par Lui et inspirés par le Saint-Esprit l'ont prêché et les Saints Evangélistes l'ont fixé par écrit.

7. Quels sont les Saints Evangélistes ?

— Les Saints Evangélistes sont Mathieu, Marc, Luc et Jean. En dehors de ce qu'ils ont livré, il n'existe pas d'au-

րիտ գրուած աւետարան չկայ: Այս չորս գրուածքները Աւետարանի վաւերական պատմութիւններ են զոր Քրիստոս բերած է: Փրկչին գործերէն գանձ մը, Քրիստոնէական կրօնքի վաւերացումը եւ կենարար ուսուցումը, եւ անսխալ ուղեցոյցը հաւատքի: Հետեւաբար անոնք ընդունուած են բոլոր Քրիստոնեաներէն՝ Քրիստոնէութեան առաջին դարէն սկսեալ:

8. Քանի՞ խումբերու կը բաժնուին Հին եւ Նոր Կտակարանի գիրքերը:

Հին եւ Նոր Կտակարաններու գիրքերը դասաւորուած են երեք խումբերու. Ա. Պատմական, Բ. Կրօնական եւ Բարոյական եւ Գ. Մարդարէական:

9. Եբրայեցիները քանի՞ գիրքեր կ'ընդունին, որոնք կը կազմեն Ս. Գիրքը:

Եբրայեցի Յովսէփոսը, քահանայական սերունդէն նշանաւոր գրող մը, որ ժամանակակից էր Առաքեալներուն, կը գրէ Եբրայեցիներու անունով թէ՛ «Միայն 22 գիրքեր ունինք որ կը հաւատանք թէ աստուածային են», եւ զոր ան կը մասնաւորէ (Յովսէփոս ընդդէմ Աբբիոնի, Ա. 8): Մինչեւ այսօր Եբրայեցիները պահած են այս 22 գիրքերը, իրար միացնելով Հին Կտակարանի կարգ մը փոքրածաւալ գիրքերը, որպէս զի ամբողջական թիւը հաւասար ըլլայ Եբրայական Այբուբէնի թիւին (22):

10. Սուրբ հայրերը ի՞նչպէս դասաւորած են Հին Կտակարանի գիրքը:

Եկեղեցւոյ առաջին Սուրբ Հայրերը, ինչպէս Եպիփան (Ընդդէմ Հերետիկոսաց, Ը. 6), Կիւրեղ Երուսաղէմացի (Կոչումն Ընծայութեան, Գլուխ Դ), Ս. Աթանաս պատրիարքը (Վասն տօնից, 39) եւ ուրիշներ, ինչպէս Մովսէս Խորենացի (Գլ. 53) Հին Կտակարանի գիրքը 22 կը նկատեն, որ թէեւ իւրաքանչիւրը առանձինն առնելով, թիւով 39 հատ են հետեւեալ կարգով.

tre vrai évangile. Leurs quatre écrits sont d'authentiques et historiques paroles du Christ. Un trésor des œuvres du Sauveur, un enseignement vivifiant et l'authentification de la Religion Chrétienne et le guide infallible de la foi. Ils ont été par conséquent acceptés par tous les chrétiens, dès le premier siècle de la chrétienté.

8. En combien de classes peuvent se diviser les livres de l'Ancien et du Nouveau Testaments ?

— Les 66 livres de l'Ancien et du Nouveau Testaments sont classifiés en trois groupes : 1°) Historique ; 2°) Religieux et moral ; 3°) Prophétique.

9. Combien de livres reconnaissent les Hébreux comme composant la Bible ?

— Joseph l'Hébreu, un fameux écrivain de la lignée cléricale et qui était un contemporain des Apôtres, écrit au nom des Hébreux : « Nous avons seulement 22 livres, qui sont reconnus par nous comme divins » et il les spécifie (Joseph contre Abbion 18). Jusqu'à ce jour les Juifs ont gardé les 22 œuvres jointes ensemble avec un certain nombre de petits livres de l'Ancien Testament afin que la totalité puisse égaler le nombre (22) des lettres de l'alphabet hébreux.

10. Comment les Saints Pères énumèrent les livres de l'Ancien Testament ?

— Les premiers Saints Pères de l'Eglise tels que Epiphanius (contre les hérétiques, VIII 6) Cyrille de Jérusalem (Gotchoumn endzayoutian ou l'appel de la Présentation, Chap. IV), Saint Athanase le patriarche (pour les Festivals XXXIX) et bien d'autres comme Moïse de Khorène (ch. 53) dénombrent comme 22 les livres de l'Ancien Testament, lesquels d'ailleurs pris séparément sont au nombre de 39 et dans l'ordre suivant.

Ս. ԳՐՈՑ ԿԱՐԳԸ

Հրատարակուած Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Պարտաւի

Ս. Ժողովին մէջ, գումարուած 768ին :

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

1	Ծննդոց Գիրք ,	Մովսէս
2	Ելից ,	—
3	Ղեւտացւոց ,	—
4	Թուոց ,	—
5	Երկրորդ օրէնք ,	—
6	Յետւ	
7	Դատաւորաց	
8	Հոռւք	
9	Ա. Թագաւորաց	
10	Բ. Թագաւորաց	
11	Գ. Թագաւորաց	
12	Դ. Թագաւորաց	
13	Ա. Մնացորդաց	
14	Բ. Մնացորդաց	
15	Եզրաս	
16	Նէէմի	
17	Եսթեր	

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

18	Յոր
19	Սաղմոս
20	Առակաց Գիրք
21	Ժողովող
22	Երգ Երգոց

ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆ

23	Եսայի
24	Երեմիա
25	Ողբ Երեմիա
26	Եզեկիէլ

**L'Ordre des Ecritures Saintes
publié au Saint Concile de l'Eglise d'Arménie
tenu à Partave en 768**

LES LIVRES DE L'ANCIEN TESTAMENT

LES LIVRES HISTORIQUES

1) Genèse	Le Pentateuque (Moïse)
2) Exode	
5) Lévitique	
4) Nombres	
5) Dentéronome	
	6) Josué
	7) Juges
	8) Ruth
	9) 1 Rois
	10) 2 Rois
	11) 3 Rois
	12) 4 Rois
	13) 1 Chroniques
	14) 2 Chroniques
	15) Esdras
	16) Néhémie
	17) Esther

LES LIVRES MORAUX ET SAPIENTAUX

	18) Job
	19) Psaumes
	20) Proverbes
	21) Ecclésiaste
	22) Cantiques de Salomon

LES LIVRES PROPHETIQUES

	23) Isaïe
	24) Jérémie
	25) Lamentations
	26) Ezéchiel

- 27 Դանիէլ
- 28 Ովսէ
- 29 Յովէլ
- 30 Ամովս
- 31 Ապտիա
- 32 Յովնան
- 33 Միֆիա
- 34 Նաւուփ
- 35 Ամբակում
- 36 Սոփոնիա
- 37 Անգէ
- 38 Զաքարիա
- 39 Մաղաֆիա

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ԳԻՐՔԵՐԸ ՊԱՏՄԱԿԱՆ

1. Աւետարան ըստ Մատթէոսի
2. » » Մարկոսի
3. » » Լուկասի
4. » » Յովհաննէսի
5. Քորժէ Առաքելոց

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

6. Յակոբոս Առաքելի Թուղթը
7. Պետրոս Առաքելի Ա. Թուղթը
8. » » Բ. »
10. Յովհաննէս Առաքելի Ա. Թուղթը
11. » » Բ. »
12. » » Գ. »
13. Պօղոս Առաքելի Թուղթը Հռովմայեցիին
14. » » Ա. Թուղթը Կորնթացիին
15. » » Բ. » »
16. » » Թուղթը Գաղատացիներուն
17. » » » Եփեսացիներուն
18. » » » Փիլիպպիներուն
19. » » » Կողոսացիներուն
20. » » Ա. Թուղթը
Թեսաղոնիկեցիներուն
21. » » Բ. Թուղթը
Թեսաղոնիկեցիներուն

- 27) Daniel
- 28) Osée
- 29) Joël
- 30) Amos
- 31) Abdias
- 32) Jonas
- 33) Michée
- 34) Habacuc
- 36) Sophonie
- 37) Aggée
- 38) Zacharie
- 39) Malachie

LES LIVRES DU NOUVEAU TESTAMENT

LES LIVRES HISTORIQUES

- 1) Evangile selon Saint Matthieu
- 2) » » saint Marc
- 3) » » Saint Luc
- 4) » » Saint Jean
- 5) Actes des Apôtres

LES LIVRES MORAUX

- 6) Epitre de Saint Jacques
- 7) » » Saint Pierre
- 8) » » Saint Pierre
- 9) » » Saint Jean
- 10) » » Saint Jean
- 11) » » Saint Jean
- 12) » » Saint Jude
- 13) » » Saint Paul aux Romains
- 14) » » » » » Corinthiens
- 15) » » » » » Corinthiens
- 16) » » » » » Galates
- 17) » » » » » Ephésiens
- 18) » » » » » Philippiens
- 19) » » » » » Colossiens
- 20) » » » » » Thessaloniens
- 21) » » » » » Thessaloniens

22.	»	»	Թուղթը Եբրայեցիներուն
23.	»	«	Ա. Թուղթը Տիմոթէոսի
24.	»	»	Բ. » »
25.	»	»	Թուղթը Տիտոսի
26.	»	»	» Փիլիմոնի

ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆ

27. Յայտնութիւն Յովհաննու

Այս կանոնին կամ Ս. Գրոյ ցանկին վրայ աւելցած են այն գիրքերը, որոնք կը նկատուին Երկրորդականոն, եւ որոնք Ս. Գրքին մաս կը նկատուին:

1. Բ. Եզրաս
2. Յուդիթ
3. Տովբիթ
4. Ա. Մակաբայեցւոց
5. Բ. »
6. Գ. »
7. Իմաստութիւն Սողոմոնի
8. Սերաֆ
9. Թուղթ Բարուքի

11. Ի՞նչ է Ս. Գրոց կանոնը:

Ս. Գրոց կանոնը ցանկն է այն գիրքերուն, որոնց հեղինակները ներշնչուած են Ս. Հոգիով եւ որոնք մաս կը կազմեն Հին եւ Նոր Կտակարաններուն: Միայն ասոնք են որ ընդունուած են որպէս Աստուծոյ խօսքը:

12. Ս. Գրքի Եբրայական կանոնէն դուրս կա՞ն ուրիշ նուիրական գիրքեր:

Եբրայական կանոնէն կամ Հին Կտակարանէն դուրս կան կարգ մը «Երկրորդականական» գիրքեր: Թէեւ ասոնք չկան Եբրայական բնագրին մէջ այլ կը գտնուին Յոյն Եօթանասնից Թարգմանութեան մէջ: Այս գիրքերը միշտ ի յարգի եղած են Ս. Եկեղեցւոյ մէջ Հին Կտակարանի միւս գիրքերուն հետ, իրենց բարոյականի սրբութեամբ, ատոր համար ալ կանոնի մէջ անցած են:

13. Հայց. Եկեղեցին ի՞նչ որոշում տուած է Ս. Գրոց կանոնի նկատմամբ:

Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցին, բոլոր Արեւելեան Եկեղեցիներու հետ միասին, յարգանքով կը նա-

22)	»	»	»	»	»	Hébreux :
23)	»	»	»	»	à	Timothee
24)	»	»	»	»	à	Timothee
25)	»	»	»	»	à	Tité
26)	»	»	»	»	à	Philémon

LES LIVRES PROPHETIQUES

27) Apocalypse de Saint Jean le Divin

Au Canon ou à cette liste des Ecritures Saintes sont ajoutés les livres considérés Deutérocanoniques et qui sont considérés comme faisant partie des Ecritures :

- 1) Esdras
- 2) Judith
- 3) Tobie
- 4) I. Machabées
- 5) II. Machabées
- 6) III. Machabées
- 7) Sagesse de Salomon
- 8) Sirach (Ecclésiastique)
- 9) Epître de Baruch

11. **Qu'est-ce que le Canon des Ecritures Saintes ?**

— Le Canon des Ecritures Saintes, c'est la liste des livres dont les auteurs sont inspirés par le Saint Esprit et qui sont contenus dans l'Ancien et le Nouveau Testaments ; ceux-là seulement sont acceptés et reconnus comme parole de Dieu.

12. **Y a-t-il d'autres livres sacrés en dehors du Canon Hébreux des Ecritures Saintes ?**

— En dehors du Canon Hébreux ou de la liste de l'Ancien Testament, il existe certains livres « Deutérocanoniques ». Quoique ceux-là n'aient pas été trouvés dans l'hébreu original, ils se trouvent seulement dans la version grecque des Septante. Ces livres ont été toujours tenus en honneur dans la Sainte Eglise avec les autres livres de l'Ancien Testament, à cause de leur pureté morale, ils ont été inclus dans le Canon.

13. **Quelle décision a prise l'Eglise Arménienne concernant le Canon des Ecritures Saintes ?**

— La Sainte Eglise d'Arménie, ensemble avec toutes les églises orientales regarde avec révérence les livres appe-

յի «Երկրորդականոն» կոչուած գիրքերուն, բայց ներ-
շնչուած կը նկատէ միայն այն գիրքերը, որոնք կը
գտնուին Պարտաւի Ս. Ժողովին մէջ հրատարակուած
կանոնին կամ ցանկին մէջ, դումարուած 768ին, նախա-
դահութեամբ Ամենայն Հայոց Սիմոն Կաթողիկոսի, ուր
ներկայ էր նաեւ Ալպանիոյ Կաթողիկոսը, իր եկեղեցա-
կաններով միասին:

14. Ո՞վ վաւերացուցած է Ս. Գիրքը:

Մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս եւ առաքեալները հաս-
տատած են վաւերականութիւնը Ս. Գրքին: Փրկիչը յա-
ճախ մէջբերում կ'ընէ Հին Կտակարանի բառերը, որպէս
Աստուծոյ Պատգամ, նոյնը կ'ընեն նաեւ Առաքեալները
իրենց գրուածքներուն մէջ: Եւ Նոր Կտակարանի հեղի-
նակները կը գրէին Ս. Հոգիով եւ կը մարգարէանային
ինչպէս խոստացուած էր իրենց Աստուծոյ Որդւոյն կող-
մէ: (Մատթ. Ժ. 19, Յովհ. ԺԴ. 26, ԺԶ. 13, Բ. Պետ-
րոս Ա. 21, Գ. 15, Ա. Կորն. Բ. 10-13, Գաղ. Ա. 12,
Յայտ. Ա. -, 10-19): Պօղոս Առաքեալն ալ կը յայտա-
րարէ թէ «բոլոր գրքերը Աստուծոմէ ներշնչուած են»:
(Բ. Տիմ. Գ. 16):

15. Ի՞նչ նպատակով գրուած է Ս. Գիրքը:

Մեզի սորվեցնելու՝ 1. Աստուծոյ եւ մեր Փրկչին
ճշմարիտ հաւատքը. 2. մեզի սորվեցնելու Աստուծոյ
Պատուիրանները եւ մեր պարտականութիւնները Անոր
եւ մարդոց նկատմամբ:

16. Ո՞վ կը խօսի մեզի Ս. Գրքի միջոցաւ:

Ս. Գիրքին միջոցաւ նոյն Ինքն Ս. Հոգին է որ կը
խօսի հաւատացեալներուն, մեզի սորվեցնելով մասնա-
ւորաբար՝ 1. թէ «Աստուած մէկ է»: 2. թէ մենք մե-
ղաւորներ ենք: 3. թէ Աստուծոյ Որդին մարմնացաւ, մե-
ռաւ եւ Յարութիւն առաւ մեր փրկութեան համար: 4.
Թէ մահուընէն յետոյ կեանք մը կայ, ուր կ'ընդունինք
վարձատրութիւն մեր բարի եւ չար գործերուն համար:
5. Եւ թէ ի՞նչ պէտք է ընենք արժանի ըլլալու համար
Աստուծոյ սիրոյն եւ ապահովենք մեր փրկութիւնը:

17. Սուրբ Գիրքը ի՞նչ բարիք բերաւ մարդոց:

Ս. Գիրքը տարածեց մարդոց մէջ սրբութիւն, խաղա-
ղութիւն, լոյս եւ Աստուծոյ գիտութիւնը: Այն ժողո-

lés « Deutérocanoniques » mais reconnaît comme œuvres d'inspiration divine seulement les livres qui se trouvent dans le Canon ou la liste que le Saint Concile de Partave a publiée, lequel a été tenu en l'an 768 de notre Seigneur sous la présidence pontificale de Simon le Catholikos des Arméniens, et où se trouvait également le Catholikos d'Albanie avec son clergé.

14. Qui a authentifié les Ecritures Saintes ?

— Le Christ notre Seigneur et les apôtres ont confirmé l'authenticité des Ecritures Saintes. Notre Sauveur cite toujours les paroles de l'Ancien Testament comme le message de Dieu. Les Apôtres en font de même dans leurs écrits. Et les auteurs Sacrés du Nouveau Testament ont écrit par le Saint Esprit et ont prophétisé comme il leurs était promis par le Fils de Dieu (Hovh. X, 19 ; Jean XIV, 26, XVI, 13 ; II, P. I, 21 ; III, 15, 15. Corinth. II. 10-13 ; Gal. I, 12 ; Apoc. I, 1, 10-19). L'Apôtre Saint Paul déclare aussi que « Toute écriture est donnée par l'inspiration de Dieu » (II, Timothée, III, 16).

15. Pour quelle raison les Ecritures Saintes ont été écrites ?

— Pour 1°) nous enseigner la vraie foi d'un seul Dieu et à notre Sauveur ; 2°) nous enseigner les commandements de Dieu et nos devoirs envers Lui et envers nos semblables.

16. Qui est-ce qui nous parle dans les Ecritures Saintes ?

— Dans les Ecritures Saintes le Saint Esprit Lui-même parle aux fidèles, leur enseignant principalement 1°) Que Dieu est Un ; 2°) Que nous sommes des pécheurs ; 3°) Que le Fils de Dieu s'est incarné, est mort et résuscité pour notre salut ; 4°) Qu'il y a une vie à venir où nous devons recevoir la récompense de nos œuvres bonnes ou mauvaises ; 5°) et ce que nous devons faire pour mériter l'amour de Dieu et obtenir le Salut.

17. Quel bien ont amené aux hommes les Ecritures Saintes ?

— Les Ecritures Saintes ont propagé dans l'humanité la sainteté, la paix, la lumière et la connaissance de Dieu. Tous les peuples qui sont dépourvus de la Sainte Bible

վուրդները, որոնք չունին Ս. Գիրքը, մեծ մասով լնկըլ-
մած են տգիտութեան եւ հոգեւոր խաւարի մէջ:

18. Ի՞նչպէս պէտք է կարդանք Ս. Գիրքը:

Ս. Գիրքը պէտք է կարդանք խոր յարգանքով, վասն
զի Աստուծոյ խօսքն է ան: Ս. Գրքի միջոցաւ Սուրբ
Հոգին կը ներշնչէ մեր սիրտերը իր հոգեանունդ խոր-
հուրդներով եւ շնորհքով: Հետեւաբար խոնարհութեամբ
պէտք է մտիկ ընենք իր պատուէրները եւ ենթար-
կուինք անոնց մեր ամբողջ սիրտով եւ միտքով:

19. Որո՞նց համար անհրաժեշտ է Ս. Գիրքի ընթեր-
ցումը:

Ս. Գիրքին լնթերցումը անհրաժեշտ է բոլոր հաւա-
տացեալներուն համար, որպէս զի սորվին ճշմարտու-
թիւնը եւ կրօնքին վարդապետութիւնը եւ ուղիղ բարո-
յականի կանոնները: Աստուած Մովսէսի միջոցաւ հրա-
մայեց՝ «Այսօր, այս բառերը զոր կը յանձնեմ քեզ,
պէտք է գրուին քու սիրտիդ մէջ եւ դուն պէտք է նա-
խանձախնդրութեամբ զանոնք սորվեցնես քու զաւակ-
ներուդ եւ պիտի խօսիս անոնց մասին տունին մէջ նըս-
տած ատեն կամ ճամբան քալած միջոցին, քնանալէ ա-
ռաջ եւ արթնցած ժամանակ: (Բ. Օրէնք. 2. 6-7):

20. Առաքեալը ի՞նչ կ'ըսէ այս մասին:

Պօղոս Առաքեալը Ս. Գրքի մասին հետեւեալը կ'ըսէ.
«Բայց ինչ որ գրուեցաւ կանխաւ, գրուեցաւ որպէս զի
մենք սորվինք, եւ համբերութեամբ եւ գիրքերուն ներ-
շնչած մխիթարութեամբ յուսադրուինք:» (Հռովմ.
ԺԵ. 4): Եւ գովելով իր սիրելի աշակերտը՝ Տիմոթէոսը՝
կ'ըսէ. «Իսկ դուն շարունակէ այն բաները զորս սորվե-
ցար, եւ որոնց հաւատացիր. գիտես թէ որոնք էին ու-
սուցիչներդ, եւ թէ ինչպէս մանկութենէն սկսեալ սոր-
վեցար Ս. Գիրքը, որ կրնայ իմաստացնել քեզ, Քրիս-
տոս Յիսուսի հաւատքով փրկութեան առաջնորդելով:
Ամբողջ Ս. Գիրքը Աստուածաշունչ է եւ օգտակար ու-
սուցումի, յանդիմանութեան, ուղղութեան եւ արդա-
բութեան հրահանգի, որպէս զի Աստուծոյ մարդը ըլլայ
կատարեալ լրիւ պատրաստուած ամէն բարի գործի հա-
մար:» (Բ. Տիմ. Գ. 14-17):

sont pour la plupart plongés dans l'ignorance et dans les ténèbres spirituelles.

18. Comment devons-nous lire les Ecritures Saintes ?

— Nous devons lire les Ecritures Saintes avec un profond respect, car elles sont la parole de Dieu. Le Saint Esprit à travers les Ecritures Saintes, inspire notre cœur de ses bons conseils et de ses grâces. Nous devons, par conséquent, écouter ses Commandements avec humilité et les observer pleinement, de tous nos cœurs et de toutes nos pensées.

19. A qui nécessite la lecture des Ecritures Saintes ?

— La lecture des Ecritures Saintes nécessite à tous les fidèles en vue d'apprendre les vérités et les doctrines de la religion, ainsi que les règles de la morale. Dieu a commandé par la bouche du prophète Moïse : « Et ces commandements que je te donne aujourd'hui, seront dans ton cœur. Tu les inculqueras à tes enfants et tu en parleras quand tu seras dans ta maison, quand tu iras en voyage, quand tu te coucheras et quand tu te lèveras ». (Deut. VI, 6 et 7).

20. Que dit l'apôtre à cet égard ?

— L'Apôtre St Paul dit à cet égard : « Car tout ce qui a été écrit avant nous l'a été pour notre instruction, afin que par la patience et la consolation que donnent les Ecritures, nous possédions l'espérance » (Rom. XV, 4) et louant Timothée, son disciple bien-aimé, il dit : « Pour toi, demeure ferme dans ce que tu a appris et dont tu as la certitude sachant de qui tu le tiens, et que, dès ton enfance, tu as connu les saintes lettres, qui peuvent te donner la sagesse qui conduit au salut par la foi en Jésus-Christ. Toute Ecriture est divinement inspirée, et utile pour enseigner, pour convaincre, pour corriger, pour former à la justice afin que l'homme de Dieu soit parfait, apte à toute bonne œuvre ». (II Timothée, III, 14-17).

21. Եկեղեցւոյ Սուրբ Հայրերը ի՞նչ կը յանձնարարեն Ս. Գիրքի ընթերցումի մասին :

Սուրբ Հայրերը միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն Քրիստոնեաներուն կարգալ եւ սերտել Ս. Գիրքը, վասն զի Ան հիմն է ճշմարիտ հաւատքի եւ կը պարունակէ Աստուծոյ պատուիրանները : Նախ պէտք է կարգանք այս պատուիրանները, որպէս զի սորվինք, պէտք է սորվինք որպէս զի դիտանք եւ վերջապէս պէտք է դործադրենք զանոնք, որպէս զի փրկուինք :

22. Ս. Յովհաննէս Ոսկերեբան ի՞նչ կը սահմանէ Ս. Գիրք ուսանելու վերաբերմամբ :

Ս. Յովհաննէս Ոսկերեբան Հայրապետը կ'ըսէ . «Ս. Գիրք չկարդալը եւ չդիտնալը բոլոր չարիքներու պատճառն է : Կ'աղաչեմ ձեզի, ով ժողովուրդ, ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող Աստուածաշունչ մը դնէ . եթէ չէք կրնար ամբողջ Աստուածաշունչ մը դնել, դոնէ Աւետարան մը դնեցէք» : Հիմա որ տալադրութեան շնորհիւ Աստուածաշունչի դինք այնչափ նուազած է, արդարանալի չէ որ Քրիստոնեայ մը Աւետարան մը չունենայ, չկարդայ զայն դիշեր ու ցերեկ եւ չխորհրդածէ անոր վրայ իր հոգիին փրկութեան համար :

23. Աստուածաշունչը որեւէ փոփոխութեան ենթարկուա՞ծ է :

Աստուածաշունչը մեղի հասած է առանց փոփոխութեան, ինչպէս որ ելած է իրենց հեղինակներուն ձեռքէն ներշնչուած Ս. Հոգիէն : Ս. Գիրքը պահպանուած է մեծ բարեպաշտութեամբ : Ս. Գիրքը ըլլալով աղբիւրը եւ կանոնը ճշմարիտ կրօնքին, Աստուած միշտ հսկած է անոր անաղարտ փոխանցումին :

24. Կարելի՞ էր փոփոխութեան ենթարկել Աստուածաշունչը :

Ո'չ, վասն զի Աստուածաշունչը տարածուած ըլլալով ամբողջ աշխարհի բոլոր ազգերու մէջ, անկարելի էր փոխել զայն այս կամ այն երկրին մէջջ : Ուրիշ տեղերու Հրեաները եւ Քրիստոնեաները պիտի բողոքէին : Հրեա-

21. Que recommandent les Saints Pères à propos de la lecture des Ecritures Saintes ?

— Les Saints Pères recommandent unanimement aux chrétiens de lire et d'apprendre les Ecritures Saintes, car elles constituent la charte de la vraie foi, et qu'elle contiennent les commandements de Dieu. Nous devons d'abord lire ces commandements pour les apprendre et qu'ensuite nous devons les apprendre pour les connaître et qu'enfin nous devons les accomplir pour être sauvés.

22. Que propose le Saint Père St Jean Chrysostome à propos de la lecture des Ecritures Saintes ?

— Le Pontife St Jean Chrysostome dit : « C'est cause de mal que de ne rien lire et de ne rien connaître des Ecritures Saintes. Je vous prie, o peuple, que chacun de vous achète une Bible, et si vos moyens ne vous permettent pas d'acheter la totalité de la Bible, que chacun de vous achète au moins un Evangile » (Chrysostome à Calus). De nos jours où, grâce à la presse, le prix de la Sainte Bible est tellement réduit, il est injustifiable qu'un chrétien n'ait pas un Evangile chez lui, qu'il ne la lise pas et que jour et nuit il ne le réfléchisse pas pour le salut de son âme.

23. La Sainte Bible a-t-elle subi de changement ?

— Les Ecritures Saintes nous sont parvenues sans aucun changement et telles qu'elles sont écrites par les mains de leurs auteurs inspirés par le Saint-Esprit. Les Ecritures Saintes ont été préservées avec la plus grande piété. Dieu a veillé sur la parfaite transmission des Ecritures Saintes, parce qu'elles sont la source et le canon de la vraie religion.

24. Etait-il possible de faire des altérations dans les Ecritures Saintes ?

— Non, les Ecritures Saintes ayant été propagées à travers le monde parmi toutes les nations, il était impossible de faire des altérations dans tel ou tel pays ; les Juifs et les Chrétiens de ces lieux auraient protesté. Les livres de l'Ancien Testament qui se trouvent entre les

ներուն ունեցած Հին Կտակարանի գիրքերը յար եւ նման են Քրիստոնեաներու ունեցածին : Եւ Նոր Կտակարանը հարազատ թարգմանութիւնն է յունական բնագրին :

25. Առաջին հարազատ թարգմանութիւնը ե՞րբ կատարուած է :

Հին Կտակարանի առաջին հարազատ թարգմանութիւնը կատարուեցաւ 190 թուականին, Ն.Ք., հրամանաւ Եգիպտոսի թագաւոր Պտղոմէոս Եղբայրասէրին, որ Եգիպտար Քահանայապետէն խնդրեց Սուրբ Գիրքի եբրայեցերէն բնագիրը, ինչպէս նաեւ լեզուագէտներ, զանոնք թարգմանելու : Քահանայապետը թագաւորին ղըրկեց Սուրբ Գրքի օրինակ մը ոսկի տառերով եւ Եօթանասուն երկու փորձառու եւ ուսեալ Ռաբբիներ, որոնք Եգիպտոս երթալով՝ թարգմանեցին Հին Կտակարանը յունարէնի եւ նուիրեցին թագաւորին : Թագաւորն ալ մեծ պատիւով նուիրեց զայն Աղեքսանդրիոյ Արքայական Մատենադարանին :

Այս գեղեցիկ թարգմանութիւնը անմիջապէս լնդունուեցաւ յունախօս Հրեաներէն եւ մեծ յարգ ստացաւ, իր բնագրին հետ ունեցած հաւատարիմ թարգմանութեան պատճառաւ եւ կոչուեցաւ Եօթանասնից :

26. Ո՞վ հեղինակութիւն ընծայեց Եօթանասնից թարգմանութեան :

Աւետարանիչները եւ Առաքեալները հեղինակութիւն ընծայեցին Եօթանասնից թարգմանութեան, որոնք, բացի Սուրբն Մատթէոսէն, իրենց ներշնչուած դործերը գրեցին յունարէն լեզուով : Անոնք Եօթանասնից թարգմանութիւնը գործածեցին բազմաթիւ մէջբերումներ ընելով անկէ, որ պարզ ապացոյց է թէ անոնք զայն կը նկատէին հարազատ թարգմանութիւն եւ կատարուած Սուրբ Հոգիի առաջնորդութեամբ :

27. Նախկին Սուրբ Հայրերը ի՞նչ յարգանք ընծայեցին Եօթանասնից թարգմանութեան :

Նախկին Սուրբ Հայրերը նոյն պատիւը կ'ընծայէին Եօթանասնից թարգմանութեան : Մինչեւ այսօր Յոյն Եկեղեցին յարգանքով կը գործածէ զայն, եւ լատին Եկե-

maines des Juifs, sont exactement les mêmes que ceux qui se trouvent entre les mains des Chrétiens. Le Nouveau Testament est aussi exactement le même que l'original grec, dans toutes les versions authentiques.

25. Quand a été faite la première version authentique ?

— La première traduction authentique de l'Ancien Testament a été faite en l'an 190 avant Jésus-Christ, par ordre de Ptolémée Phila Delphus, roi d'Egypte qui a demandé à Eliazar, le grand prêtre, de traduire l'original authentique des Ecritures Saintes des Hébreux. Le Grand Prêtre a envoyé au roi une Bible en lettres dorées ainsi que soixante-douze rabbins érudits qui ont traduit la Bible en grec et l'ont présentée au roi ; celui-ci l'a déposée avec de grands honneurs dans la Librairie Royale d'Alexandrie. La belle version était immédiatement acceptée par les Hébreux parlant grec. elle recevait de grands honneurs pour sa fidélité à l'original et était appelée version des Septante.

26. Qui a authentifié la Version des Septante ?

— Les Evangélistes et les Apôtres ont authentifié la Version des Septante, à l'exception de St Mathieu, ils ont écrit leurs œuvres d'inspiration dans la langue grecque. Ils ont puisé dans la Version des Septante d'innombrables citations ; il est donc tout évident qu'ils ont considéré cette version comme authentique et faite sous la poussée du Saint-Esprit.

27. Quels honneurs ont offert les premiers Saints Pères à la Version des Septante ?

— Les premiers Saints Pères ont également offert les mêmes honneurs à la Version des Septante. A ce jour l'Eglise Grecque l'emploie avec révérence et l'Eglise Latine en a effectué une première version appelée la Version Italienne jusqu'à Saint Jérôme (331-420), lequel fit

դեցին անոր վրայէն կատարած է Աստուածաշնչի առաջին թարգմանութիւնը, որ կը կոչուի Իտալեան թարգմանութիւն, Հերոնիմոսէն առաջ (331-400), որ Ներայական բնազդէն նոր թարգմանութիւն մը կատարեց որ կոչուեցաւ Վուլկաթա, որ մինչեւ հիմա Հռովմէական Եկեղեցւոյ կողմէ ընդունուած թարգմանութիւնն է:

28. Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութիւնը ի՞նչպէս եղած է:

Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութիւնը կատարուած է Ե. դարուն սկիզբը եւ Ս. Գրքի հնագոյն թարգմանութիւններէն մին է: Ս. Սահակ Կաթողիկոս փափաքելով որ Աստուածաշունչը թարգմանուի հայերէն լեզուի, դիմեց Կ. Պոլսոյ Մաքսիմիանոս Պատրիարքին, որպէս զի իրեն հարազատ օրինակ մը դրկէ: Մաքսիմիանոս Եօթանասնից թարգմանութենէն խնամքով դրուած ձեռագիր օրինակ մը դրկեց:

29. Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ ի՞նչպէս թարգմանեցին Աստուածաշունչը:

Ս. Սահակ, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մեծ Կաթողիկոսը, եւ Սուրբն Մեսրոպ, օգնութեամբ իր գիտնական վարդապետ աշակերտներուն, կատարեցին Աստուածաշունչի հայերէն սքանչելի թարգմանութիւնը, որ օտար եւ հայ գիտնականներու հիացումին արժանացած է: Այս դեղեցիկ թարգմանութիւնն է, որ Հայոց Ս. Եկեղեցին կը դործածէ եւ որ արժանի է կրօնական յարգանքի, իր բնազդին հաւատարմութեան եւ զրական դեղեցկութեան համար, ան կը հաւասարի Ս. Գրքի բնազդի դերազանցութեան, ան Հայ Եկեղեցւոյ փառքն է եւ ամէնէն թանկագին գանձը անոր զրականութեան:

30. Աստուած ուրիշ ի՞նչ միջոցներ ցոյց տուած է, որոնցմով մարդիկ կրնան սորվիլ Ս. Գրքի վարդապետութիւնները:

Աստուած հաստատած է նաեւ ուրիշ միջոցներ, որպէս զի մարդիկ կարենան սորվիլ Ս. Գրքի ուսուցումները եւ փրկութեան ուղին, զոր օրինակ՝ Աւետարանի քարոզութիւնը, զոր Ս. Հոգին կը պարզեւէ մասնաւոր

de l'original hébreu une nouvelle traduction qui a été appelée La Vulgate ; c'est la version acceptée jusqu'à présent par l'Eglise Romaine.

28. Comment a été faite la version arménienne de la Bible ?

— La traduction arménienne des Ecritures Saintes a été faite au début du cinquième siècle ; elle est une des versions les plus anciennes des Ecritures Saintes. Saint Isaac le Catholikos (ou le Pontife de l'Eglise Arménienne) désirant traduire les Ecritures Saintes dans la langue arménienne, a demandé à Maximianus patriarche de Constantinople, une copie authentique. Ce dernier donc lui a envoyé un manuscrit des Septante écrit avec de grands soins.

29. Comment Saint Isaac et Saint Mesrob ont traduit la Bible ?

— Saint Isaac, le Catholikos suprême de l'Eglise Arménienne, et Saint Mesrob ont fait des manuscrits, avec le concours de leurs révérends disciples érudits. une excellente traduction arménienne qui a gagné l'admiration des milieux scolastiques étrangers aussi bien que celle des arméniens. La Sainte Eglise Arménienne emploie cette belle version digne des plus grands respects religieux pour sa fidélité de traduction et pour sa beauté littéraire, qui la mettaient sur un même pied d'égalité avec les textes originaux. Cette version est la gloire de l'Eglise Arménienne et un des plus précieux trésors de sa littérature.

30. Quels autres moyens Dieu a institués pour permettre aux hommes de connaître les doctrines des Ecritures Saintes ?

— Dieu a aussi institué d'autres moyens pour permettre aux hommes de connaître les enseignements des Ecritures Saintes et de gagner ainsi le chemin du Salut : c'est la

ժարդոց, սրբապորժեցում է և կոչելով զանոնք Եկեղեցական Խորհրդակատարութեան Սուրբ Պաշտօնին :

31. Ի՞նչպէս կը ստրվինք Ս. Գրքի ուղիղ նշանակութիւնը եւ անոր ուսուցումները :

Աստուած իր Եկեղեցիին իշխանութիւն տուած է մեզի սորվեցնելու Աստուածաշունչի ճշգրիտ նշանակութիւնը : Իր նշանակած պաշտօններու միջոցաւ, եպիսկոպոսներու եւ մասնաւորապէս եպիսկոպոսական Ժողովներու միջոցաւ, որոնք կը գումարուին Աստուծոյ անունով եւ Ս. Հոգիի առաջնորդութեամբ :

prédication de l'Évangile que le Saint-Esprit donne à certains hommes en les conseillant et en les appelant à l'office sacrée du ministère ecclésiastique.

31. Comment apprenons-nous le sens exact des Écritures et de leurs enseignements ?

— Dieu a donné à son Eglise de l'autorité pour nous enseigner le sens exact des Écritures, par ses ministres, ses évêques et plus spécialement par le concile de ses évêques réunis au nom de Dieu et sous l'inspiration du Saint-Esprit.

Imp. A. DER AGOPIAN
17, Rue Damesme, Paris
